

TÜRKİYE | **2014**
Mesleki ve Teknik Eğitim
Strateji Belgesi ve Eylem Planı | **2018**

TÜRKİYE
MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM STRATEJİ BELGESİ
VE
EYLEM PLANI
2014-2018

SUNUŞ

Ülkemizin sürdürülebilir ekonomik ve sosyal gelişmesini sağlayabilmesi, küresel rekabette yerini alabilmesi, eğitime ayrılan kaynakları daha verimli ve etkin kullanabilmesi için temel dayanak noktası eğitim sisteminin tüm süreçlerinin kaliteye dayalı hale getirilmesidir. Türkiye'nin nitelikli insan gücü ihtiyacı düşünüldüğünde, mesleki ve teknik eğitimin kalitesinin artırılmasına yönelik olarak geliştirilecek stratejiler ve politikalar büyük önem kazanmaktadır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki baş döndürücü gelişmelerin etkisi bütün sektörlerde ve hayatın her alanında hissedilmekle birlikte değişimin en çok etkilediği alanların başında eğitim gelmektedir. Hızla değişen bilgi, teknoloji, üretim yöntemleri ile iş hayatındaki gelişmelere paralel olarak dinamik bir yapı sergileyen mesleki ve teknik eğitimin önemi tüm dünyada giderek artmaktadır. Bu dinamik yapı; sürekli kendini yenileyen bir eğitim sistemini, teknolojik altyapı yatırımlarının güçlendirilmesini, dünyadaki gelişmelerin yakından takip edilmesini ve özel sektörle yakın bir iş birliğini gerekli kılmaktadır.

Bizlerin de temel önceliği mesleki ve teknik eğitimi yerel, ulusal ve uluslararası iş piyasalarının beklentilerine uygun yapılandırarak genç nüfusumuza gerekli bilgi, beceri ve yetkinliği kazandırmaktır.

Bu kapsamda Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2018); Kalkınma Planları, Şûra Kararları ve Hükümet Programlarında mesleki ve teknik eğitime verilen önem ve önceliği yansıtacak şekilde hazırlanmıştır.

Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi'nin mesleki ve teknik eğitimin taraflarının görüşleri alınarak hazırlanması, Türkiye'de uygulanabilir, rasyonel bir mesleki ve teknik eğitim sistemi modelinin ortaya çıkarılması ve bu modelin hayata geçirilmesi için gereken politika, tedbir ve eylem adımlarının belirlenmesi amacıyla kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, meslek odaları ve sosyal paydaşlarımızın katılımıyla çeşitli çalıştaylar gerçekleştirilmiştir. Hazırlanan Taslak Strateji Belgesi ve Eylem Planı kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, meslek odaları ve sosyal paydaşlarla paylaşılmıştır.

Bir yol haritası niteliği taşıyan Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın mesleki ve teknik eğitime erişimin geliştirilmesine, kapasitesinin artırılmasına, eğitim sektörünün toplumla ve iş dünyası ile ilişkilerinin geliştirilmesine, nitelikli işgücünün istihdamının sağlanmasına katkıda bulunmasını ümit ediyorum ve emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

Nabi AVCI
Millî Eğitim Bakanı

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	3
TABLOLAR LİSTESİ.....	5
GRAFİKLER LİSTESİ.....	5
ŞEKİLLER LİSTESİ	5
KISALTMALAR	6
GİRİŞ	8
BÖLÜM I.....	10
1.1.MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM HAKKINDA GENEL DEĞERLENDİRME.....	10
1.1.1.YAKIN GELECEĞE AİT SOSYAL VE EKONOMİK EĞİLİMLER	10
1.1.2.YENİ EKONOMİDE TEMEL DEĞERLER.....	10
1.1.3.TOPLUMUN SOSYAL VE EKONOMİK YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİNDE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM	11
1.1.4.ULUSLARARASI KURUM VE KURULUŞLARIN MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİME İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELERİ	12
1.2.TÜRKİYE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	14
1.2.1. DEMOGRAFİK YAPI.....	14
1.2.2. TÜRKİYE'DE EĞİTİM SİSTEMİ	15
1.2.2.1. Serbest (informal) Öğrenme	15
1.2.2.2. Yaygın (non-formal) Eğitim	15
1.2.2.3.Örgün (formal) Eğitim	15
1.2.2.4.Eğitim Sisteminin Yapısı	16
1.2.3.TÜRKİYE'DE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM.....	17
1.2.3.1. Tarihsel Gelişim	17
1.2.3.2. Mesleki ve Teknik Eğitimin Amacı ve Yapısı	18
1.2.3.3.Ortaöğretimde Mesleki Eğitimin Payı	20
1.2.3.4.İşletmelerde Mesleki Eğitim ve Staj Uygulamaları	21
1.2.3.5. Mesleki Rehberlik ve Kariyer Gelişimi	22
1.2.3.6. Akademik Başarı.....	22
1.2.3.7. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi	23
1.2.3.8. Öğretim Programları	24
1.2.3.9. Mesleki Eğitim ve Öğretimde Kredi Transfer Sistemi (MKTS)	25
1.2.3.10. Değerlendirme, Belgelendirme ve Akreditasyon	25
1.2.3.11. Önceki Öğrenmelerin Tanınması ve Kredilendirilmesi	26
1.2.3.12. Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Eğitimi	26
1.2.3.13. Yönetim Sistemi	27
1.2.3.14. Eğitim Ortamları.....	29
1.2.3.15. Kalite Güvence Sistemi.....	30
1.2.3.16. Mesleki ve Teknik Eğitim ile İstihdam İlişkisi.....	30
1.2.3.17. Girişimcilik.....	32
1.2.3.18. Mezunların İş Piyasasına Geçişleri	32
1.2.3.19. İşgücü Piyasasının İhtiyaç Duyduğu Beceriler ve Meslekler	35
1.2.3.20. Özel Politika Gerektiren Grupların Eğitimi	36
1.2.3.21. Aktif İşgücü Faaliyetleri	37
1.2.3.22. İş Sağlığı ve Güvenliği	38
1.2.3.23. Öğrenci ve Mezunların Ulusal ve Uluslararası Hareketliliği.....	38

BÖLÜM II.....	39
2.1. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM SİSTEMİNİN ANALİZİ (GZFT).....	39
2.1.1. GÜÇLÜ YÖNLER.....	39
2.1.2. ZAYIF YÖNLER.....	40
2.1.3. FIRSATLAR	41
2.1.4.TEHDİTLER.....	42
2.2.MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN TEMEL SORUN ALANLARI.....	43
2.2.1.MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİME ERİŞİM	43
2.2.2.MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMDE KAPASİTE	43
2.2.3. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM İLE İSTİHDAM	46
2. 3. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM STRATEJİ BELGESİ ÇERÇEVESİ	48
2.3.1.AMAÇ.....	49
2.3.2.VİZYON.....	49
2.3.3. POLİTİKA EKSENLERİ, ÖNCELİKLER VE TEDBİRLER	49
BÖLÜM III.....	52
3.1.İZLEME VE DEĞERLENDİRME	52
KAYNAKÇA	56
EYLEM PLANI	57

TABLolar LİSTESİ

TABLO 1: MESLEKİ VE TEKNİK ORTAÖĞRETİM OKUL TÜRLERİ	18
TABLO 2: 2012 YILINDA ÖSYS OKUL TÜRÜ VE ÖĞRENİM DURUMUNA GÖRE YÜKSEKÖĞRETİM PROGRAMLARINA YERLEŞME ORANI	23
TABLO 3: TÜRKİYE YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ (TASLAK) YETERLİLİK TÜRLERİ VE SORUMLU KURULUŞLAR	24
TABLO 4: 2013'TE ÇALIŞANLARIN EN ÇOK İHTİYAÇ DUYACAKLARI BECERİLERİN FIRMA ÖLÇEĞİNE GÖRE DAĞILIMI(ÖLÇEK İÇİ ORAN %)	35
TABLO 5:FİRMALARIN İŞGÜCÜNDE EKSİK BULDUKLARI BECERİ VE ÖZELLİKLER (ÖLÇEK İÇİ ORAN %)	36

GRAFİKLER LİSTESİ

GRAFİK 1: TÜRKİYE NÜFUS PROJESİYONU (2013-2075)	14
GRAFİK 2:İSTİHDAMIN SEKTÖREL DAĞILIMI (%)	15
GRAFİK 3: OECD ÜLKELERİNDE ORTAÖĞRETİM DÜZEYİNDEKİ MESLEKİ EĞİTİMİN PAYI (%)	20
GRAFİK 4: ORTAÖĞRETİMDE GENEL - MESLEKİ VE TEKNİK LİSE ÖĞRENCİ DAĞILIMI (%)	21
GRAFİK 5: MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BÜTÇESİNİN GSYH' YE ORANI (%)	29
GRAFİK 6: MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BÜTÇESİNDEN MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE AYRILAN PAY(%)	29
GRAFİK 7:TARIM, SANAYİ, HİZMET VE İNŞAAT SEKTÖRLERİNİN TAMAMINDA MESLEK LİSESİ VE GENEL LİSE MEZUNLARININ İSTİHDAM PAYI (%)	33
GRAFİK 8: MESLEK LİSESİ VE GENEL LİSE MEZUNLARININ SEKTÖRLERDEKİ İSTİHDAM PAYI (%)	34

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL 1: TÜRKİYE'DE EĞİTİM SİSTEMİ	16
ŞEKİL 2: ÖĞRENCİNİN YÖNELİMİ VE MESLEKİ EĞİTİM SÜRECİ	19

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
Ar-Ge	Araştırma Geliştirme
ASPB	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
AYÇ	Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi
BSTB	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
CEDEFOP	Avrupa Mesleki Eğitimi Geliştirme Merkezi
ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
ÇŞB	Çevre ve şehircilik Bakanlığı
DİSK	Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
DPB	Devlet Personel Başkanlığı
ECVET	Mesleki Eğitim ve Öğretim için Avrupa Kredi Sistemi
EQAVET	Mesleki Eğitim ve Öğretim için Avrupa Kalite Güvencesi
ETF	Avrupa Eğitim Vakfı
FOET	Eğitim ve Öğretim Alanları Sınıflaması
GTHB	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
GZFT	Güçlü, Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler
HAK-İş	Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu
HBÖ	Hayat Boyu Öğrenme
IBRD	Dünya Bankası
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
ISCED	Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması
ISCO	Uluslararası Standart Meslek Sınıflaması
İİMEK	İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu
İMEİGEP	İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Eylem Planı
İKMEP	İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi
İşKUR	Türkiye İş Kurumu
KB	Kalkınma Bakanlığı
KEP I	Özellikle Kız Çocuklarının Okullulaşma Oranlarının Artırılması Projesi
KEP II	Özellikle Kız Çocuklarının Okula Devam Oranlarının Artırılması Projesi
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
MB	Maliye Bakanlığı
MBS	Ulusal Mesleki Bilgi Sistemi
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
MEK	Mesleki Eğitim Kurulu
MEGEP	Mesleki Eğitim ve Öğretimin Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi
METEK	Mesleki ve Teknik Eğitimin Kalitesinin Geliştirilmesi Projesi

METGE	Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi
MKTS	Mesleki Eğitim ve Öğretim Kredi Transfer Sistemi
MTE	Mesleki ve Teknik Eğitim
MTEM	Mesleki ve Teknik Eğitimin Modernizasyonu Projesi
MÜSİAD	Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği
MYK	Mesleki Yeterlilik Kurumu
MYO	Meslek Yüksekokulu
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
OSANOR	Okul-Sanayi Ortaklaşa Eğitim Projesi
RTÜK	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SODES	Sosyal Destek Programı
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
TEFBİS	Türkiye Eğitim Finansman Bilgi Sistemi
TESK	Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu
TİKA	Türk İşbirliği Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
TİSK	Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TPE	Türk Patent Enstitüsü
TSE	Türk Standartları Enstitüsü
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜRKAK	Türk Akreditasyon Kurumu
TÜRK-İŞ	Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
TÜSİAD	Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği
TYÇ	Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi
UA	Ulusal Ajans
UMEM	Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri Projesi
UMS	Ulusal Meslek Standardı
UYS	Ulusal Yeterlilik Sistemi
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
YTB	Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

GİRİŞ

Bireylerin çağın gereklerine uygun bilgi, beceri ve yetkinliklere sahip olması sürdürülebilir sosyal ve ekonomik kalkınma için günümüzün en temel gerekliliklerindedir. Ülkelerin sosyal ve ekonomik gelişmişlik düzeylerini belirleyen faktörlerin başında mesleki ve teknik eğitim gelmektedir.

Küresel gelişmelere uygun olarak planlanmış bir mesleki ve teknik eğitim insan odaklı kalkınmanın sağlanmasında etkin rol oynamaktadır.

Bu nedenle mesleki ve teknik eğitim, ihtiyaç duyan herkesin erişimine açık olmalı, bireylere ilgi ve yetenekleri doğrultusunda çağın şartlarına uygun bilgi, beceri ve yetkinlikleri kazandırmalı, bireylerin girişimcilik, ekip çalışması, karar verebilme, sorun çözebilme özelliklerini desteklemeli, ulusal ve uluslararası alanda tanınırlığını ve hareketliliğini sağlamalı ve bireyleri değişen sosyal ve ekonomik koşullara uyum sağlayabilen dinamik bir yapıda yetiştirmeli ve geliştirmelidir.

Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı, sosyal ve ekonomik kalkınmaya destek veren, toplumun tüm kesimlerinin kendi ihtiyaçlarına uygun öğrenme fırsatı bulduğu, yenilikçi, istihdama hazırlayan, paydaşların etkin katılımı ile esnek ve geçişgen bir mesleki ve teknik eğitim sistemini oluşturmak amacıyla ulusal ve uluslararası gelişmeler paralelinde ve üst politika belgelerinde vurgulanan öncelikler çerçevesinde hazırlanmıştır.

Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2018) hazırlanırken Kalkınma Planları, Hükümet Programları, Mesleki ve Teknik Eğitim 2008-2012 Eylem Planı, Millî Eğitim Şûraları, AB Eğitim Müktesebatı, Vizyon 2023 Projesi, Millî Eğitim Bakanlığı Stratejik Planı (2010-2014), Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi (2009-2013), Türkiye Sanayi Strateji Belgesi (2011-2014), İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Eylem Planı, Ulusal Gençlik İstihdam Eylem Planı ve Bilgi Toplumu Eylem Planı göz önünde bulundurulmuştur.

Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi'nin hazırlık sürecinde düzenlenen çalıştay ve toplantılarda ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının, üniversitelerin, meslek kuruluşlarının, sektör temsilcilerinin, işçi ve işveren sendikaları konfederasyonlarının, sivil toplum kuruluşlarının, il ve ilçe yöneticilerinin, okul ve kurum yöneticilerinin, öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır.

Bu strateji belgesinde yer alan mesleki ve teknik eğitimin mevcut durum analizinde, eğitim sisteminin iç ve dış değerlendirilmesi yapılmış, mesleki ve teknik eğitimle ilgili kurum ve kuruluşların beklentileri tespit edilmiş ve sistemin güçlü ve zayıf yönleri, fırsat ve tehditleri ortaya konulmuştur.

Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2018), mesleki ve teknik eğitim sistemini oluşturan üç ana politika ekseninde kurgulanmıştır.

Mesleki ve teknik eğitime erişim eksenini, mesleki ve teknik eğitimin önemi ve erişim imkânları konusunda farkındalık, MTE kurumlarının tür ve kademeleri arasında yatay-dike

geçişlerde esnek ve geçirgen bir yapı, özel politika gerektiren grupların erişim fırsatlarının artırılması ve Ar-Ge faaliyetlerinde iş birliğinin geliştirilmesi konularını kapsamaktadır.

Mesleki ve teknik eğitimde kapasite ekseninde, mesleki ve teknik eğitimde yeterlilik sistemi, ulusal meslek standartları ve yeterliliklere göre öğretim programları, eğitim ortamları, mesleki rehberlik ve kariyer sistemi, yönetim ve finans yönetimi ve kalite güvence sistemi geliştirilmesi konuları yer almaktadır.

Mesleki ve teknik eğitim ile istihdam eksenini, özel politika gerektiren gruplar dahil olmak üzere MTE öğrenci, kursiyer ve mezunlarına anahtar beceriler kazandırılması, iş yeri tabanlı eğitim, yaratıcılık, yenilikçilik ve girişimcilik, iş sağlığı ve güvenliği, ulusal ve uluslararası hareketlilik konularını kapsamaktadır.

Bu belgede tüm paydaşların katılımı ile belirlenmiş olan mesleki ve teknik eğitim politika ve stratejilerinin hayata geçirilmesinde etkili bir diyalog ve iş birliği büyük öneme sahiptir.

Yüksek Planlama Kurulu'nun 06/05/2014 tarihli ve 2014/5 sayılı kararıyla yürürlüğe giren ve 08/06/2014 tarihli ve 29024 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2018) Millî Eğitim Bakanlığı koordinasyonunda Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü sekretaryasında ilgili taraflarla iş birliği içerisinde uygulanacak, izlenecek ve değerlendirilecektir.

BÖLÜM I

1.1.MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM HAKKINDA GENEL DEĞERLENDİRME

1.1.1.Yakın Geleceğe Ait Sosyal ve Ekonomik Eğilimler

1. Yirmi birinci yüzyılın başında küreselleşmenin değişimi hızlandırması farklı ekonomik ve sosyal sorunlara yol açmıştır. Bu sorunları çözmek için kamu kaynakları kullanılmış, piyasa koşulları dışında kamu müdahalesi yoluyla mali sistemin kurtarılmasına gidilmiş; talep ve güvenin artırılmasına yönelik politikalar kısa vadede, ekonomik erimeyi önlemiş ise de orta ve uzun vadede krizlere karşı direnci zayıflatmıştır. Yeni bilgi üretimi, yenilikçilik (inovasyon), girişimcilik bütün dünyada krizden çıkışın ve refah ekonomisinin anahtar girdileri haline gelmiştir.
2. Krizler, ülkelerin öz kaynaklarını yeniden değerlendirmelerini zorunlu hale getirmiştir. Bu çerçevede beşeri sermayenin, enerjinin, doğal kaynakların ve diğer ekonomik değerlerin yeniden değerlendirilmesi, korunması, daha verimli kullanılması rekabet gücü açısından öncelikli konular olarak görülmektedir.
3. Ekonomilerin hızla büyüyen ve sürdürülebilir bir yapıya dönüşmesi, yüksek düzeyde istihdam yaratması ve sosyal ilerleme sağlaması, bilgi tabanlı, bütünleşik, daha yeşil ve kapsayıcı bir ekonomi olması için güçlendirilmiş ve rekabetçi bir endüstriyel üretime, modern bir hizmet ve tarım sektörüne ihtiyacı vardır. Bu bağlamda uluslararası ekonomik rekabette fark yaratabilmek için beşeri sermayenin nitelikli hale getirilmesi önemlidir.
4. Bilgi, elektronik ve haberleşme alanındaki gelişmelerin sosyal taban bulması ve yaygınlaşması daha dinamik ve karmaşık sosyal yapıların oluşmasına neden olmuştur. Bu yapıları algılayan ve onları tatmin eden, değişimi sürekli hazmeden bir toplum daha barışçıl, müreffeh ve güçlü olacaktır. İçinde bulunduğumuz çağ geçmişe nazaran daha dinamiktir. Sosyal ve ekonomik yapılar da bu dinamizmin etkisiyle daha aktif ve değişkendir. Bireysel tercihler ile sosyal ve ekonomik yapının talepleri aynı düzlemde gelişip kesişemeyebilir. Hatta ekonomik tercihler sosyal talepler ile uyuşamayabilir. Bu risk alanlarını düzenleyecek tehdidini bertaraf edecek daha dinamik ve esnek bir eğitim sisteminin gerekliliğidir.

1.1.2.Yeni Ekonomide Temel Değerler

5. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler sosyal entegrasyonlar için uygun ortamlar oluşturarak kültürel farklılıklara dayalı sosyal sorunları azaltmaktadır.
6. Bilgiye ve bilgi üretimine, yenilikçiliğe, ürünlerde ve süreçlerde farklılık oluşturanlara değer verilmekte, özel politika gerektiren gruplar da dahil herkesin bilgiye ulaşması sağlanmaktadır.

7. Yaratıcılık, bilgi üretme, araştırma ve geliştirme kapasitesini artırmak amacı ile yenilikçi işletmelere imkân tanıyan, fikir ve ürün sahiplerine hakları için şeffaf bir yönetim sunan, araştırma kuruluşlarına fikirlerini ve buluşlarını ticarileştirerek sermaye edinimi konusunda yardımcı olan, verimli ve maliyet-etkin koruma sağlayan, etkili bir fikri mülkiyet hakları sistemi geliştirilmektedir.
8. Bilgi tabanlı üretim yapan şirketlerin ortaya çıkmasına ve büyümesine yönelik teşvikler ile yenilikçilik ve yaratıcılık için daha cazip ortamlar sağlanmaktadır. Yenilikçi şirketlerin kuruluşu ve gelişmesi teşvik edilmekte, bürokratik işlemler azaltılmakta, teknik destek sağlanmaktadır.
9. Bilişim teknolojilerindeki gelişmeler e-ekonomiyi ön plana çıkarmaktadır.
10. Gençlerin istihdam edilebilirliğinin geliştirilmesi, okul sonrasında iş dünyasına uyum sağlamaları için temel becerilerin kazandırılması önemli hale gelmiştir.

1.1.3.Toplumun Sosyal ve Ekonomik Yapısının Güçlendirilmesinde Mesleki ve Teknik Eğitim

11. Yeni becerilerin edinilmesi, yaratıcılığın, yenilikçiliğin ve girişimciliğin desteklenmesi, meslekler arasında geçişlerin sağlanması ve yeni mesleğe uyum sağlama yeteneğinin kazandırılması güçlü bir mesleki ve teknik eğitim ile mümkündür.
12. Ekonominin daralması ve istihdamın azalması sonucunda oluşabilecek sosyal krizlerin etkisini azaltmada mesleki ve teknik eğitim önemli bir araç olarak görülmektedir. Bilgi ve teknolojideki gelişmeler meslekleri etkilemekte, bazı meslekler yok olurken yeni meslekler ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda, sosyal entegrasyonun sağlanması, ekonomide verimliliğin ve rekabet gücünün artırılması için anahtar becerilerin kazandırılması önemli hale gelmiştir.
13. Ekonomilerin küreselleşmesi ile birlikte işgücünün hareketliliği ön plana çıkmıştır. Mesleki ve teknik eğitimin uluslararası standartlar ve kriterler çerçevesinde planlanması ve uygulanması hareketliliğe önemli katkı sağlamaktadır. Hareketliliği destekleyen diğer önemli unsur olarak işgücünün yabancı dil becerisine sahip olması da öncelikli konular arasındadır.
14. İşgücü piyasalarında arz ile talebin nitel ve nicel olarak uyuşması önemlidir. İşgücü piyasasında ihtiyaç duyulan bilgi ve beceriler ile okulda kazandırılan bilgi ve becerilerin örtüşmesi ve arz-talep dengesinin sağlanması sosyal ve ekonomik yapının güçlendirilmesinde önemli rol oynamaktadır.

1.1.4.Uluslararası Kurum ve Kuruluşların Mesleki ve Teknik Eğitime İlişkin Değerlendirmeleri

15. Mesleki ve teknik eğitim sistemi, küresel yeniliklere ve değişimlere açık, işgücü piyasası analizlerine dayalı, bireyi istihdama yönlendiren, yeterliliğe dayalı ve hareketliliği esas alan bir yapıya doğru ilerlemektedir.
16. Avrupa Birliği (AB), Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD), Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), Dünya Bankası (IBRD) gibi uluslararası kuruluşlar eğitimle ilgili çalışmalarında mesleki ve teknik eğitimi ayrı bir alan olarak ele almakta, ortak stratejiler ile bölgesel ve küresel izleme ağlarını oluşturmaktadır.
17. Uluslararası kurum ve kuruluşların mesleki ve teknik eğitime ilişkin öncelikleri arasında mesleki ve teknik eğitimin;
 - İşgücü piyasalarının ihtiyaç ve taleplerini de kapsayacak şekilde gerçekleştirilmesi,
 - Okul, kurum ve sektör iş birliği içerisinde katılımcı bir anlayışla yapılması,
 - Öğrencileri, ulusal ve uluslararası istihdamlarına imkân sağlayacak şekilde yetiştirmesi,
 - Arz ve talep dengesi çerçevesinde yapılması ve erişimine ilişkin tüm engellerin kaldırılması,
 - Programları hazırlanırken ulusal yeterliliklerin yanı sıra uluslararası standartların ve yeterliliklerin de dikkate alınması,
 - Sürekli geliştirilmesi ve kalitesinin yükseltilmesikonuları yer almaktadır.
18. Avrupa Konseyi, üye ülkelerin ekonomisinin dünyanın bilgiye dayalı en dinamik ekonomisi haline getirilmesini stratejik bir hedef olarak belirlemiştir. Mart 2000'de yayınladığı Lizbon Stratejisi ile sosyal ve ekonomik politikaların tamamlayıcı bir parçası olan eğitimin toplumların uyumu ve vatandaşların tam olarak gelişimini sağlamada bir teminat olduğunu ve Avrupa'nın dünya çapında rekabetçi gücünü artırmak için bir araç olarak önemini vurgulamıştır. Lizbon Stratejisi kaliteli mesleki eğitim ve öğretimi; sosyal uyumun, hareketliliğin, istihdam edilebilirliğin ve rekabetçiliğin artırılmasının önemli ve bütünleyici bir parçası olarak görmektedir.
19. Avrupa Komisyonu'nun 2002 yılında yayınlanan Kopenhag Bildirisi ile öncelikler temelinde şeffaflık, beceri ve yetkinliklerin tanınması, hareketliliğin sağlanması, kalite güvencesinin geliştirilmesi ve hayat boyu öğrenmeye erişimin kolaylaştırılması için mesleki eğitim ve öğretimde gönüllü iş birliğinin artırılması amaçlanmıştır.
20. 2006 yılı Avrupa Komisyonu kararında hayat boyu öğrenme kapsamında bireylere kazandırılması gereken sekiz temel yetkinlik tanımlanmıştır. Bunlar:

- Ana dilde iletişim,
- Diğer bir dilde iletişim,
- Matematiksel yetkinlik ile bilim ve teknolojiye ait temel yetkinlikler,
- Dijital yetkinlik (bilgi ve iletişim teknolojilerinde temel yetkinlikler),
- Öğrenmeyi öğrenme,
- Sosyal ve sivil vatandaşlık yetkinliği,
- İnisiyatif alma ve girişimcilik yetkinliği,
- Kültürel farkındalık ve ifade yetkinliğidir.

21. AB tarafından geliştirilen strateji ve politikalar incelendiğinde; mesleki eğitim ve öğretimde öğrenme kazanımlarının, yeterliliklerin tanınmasını ve transfer edilebilmesini kolaylaştırmak üzere ortak araçlar belirlenmiştir. Bunlar; Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (EQF), Mesleki Eğitim ve Öğretim için Avrupa Kredi Sistemi (ECVET), Mesleki Eğitim ve Öğretim için Avrupa Kalite Güvencesi (EQAVET) ve EUROPASS'dır.

22. Brugge Bildirgesi'yle 2011-2020 dönemi için aşağıdaki hedefler belirlenmiş, bu hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik kısa ve orta vadeli eylem planları hazırlanmıştır. Bunlar:

- Özellikle başlangıç seviyesindeki mesleki eğitim ve öğretimin kalitesinin, verimliliğinin ve çekiciliğinin artırılması, öğretmenlerin ve idarecilerin niteliklerinin iyileştirilmesi, meslek eğitimi ve işgücü piyasası arasındaki bağların kuvvetlendirilmesi,
- Yetişkinlerin mesleki eğitim ve öğretime devam etmelerinin teşvik edilmesi, mesleki eğitim ve öğretimde uluslararası hareketliliğin geliştirilmesi,
- Mesleki eğitim ve öğretimin her aşamasında yaratıcılığın, yenilikçiliğin ve girişimciliğin artırılması, bilişim teknolojilerinin kullanımının teşvik edilmesi,
- Mesleki eğitim ve öğretimin özellikle özel politika gerektiren grupların ve bireylerin istihdam edilebilirliğini artırmasıdır.

23. UNESCO'nun 2010-2015 yıllarını kapsayan mesleki ve teknik eğitim kapsamında dünyadaki eğilimler ve meseleler üzerine düzenlediği kongrede yedi temel alanda mesleki ve teknik eğitimin geleceğine ışık tutacak tavsiye kararları alınmıştır. Bunlar:

- Mesleki ve teknik eğitimin uyumluluğunun artırılması, mesleki ve teknik eğitim programlarının hızlı değişen iş piyasalarının, ekonomilerin ve toplumların taleplerine uygun hale getirilmesi,
- Mesleki ve teknik eğitime erişimin yaygınlaştırılması, mesleki ve teknik eğitimde kalite ve eşitliğin sağlanması
- Şeffaf ve çıktı odaklı sistemlerle bireysel öğrenmenin tanınmasının ve transferinin kolaylaştırılması,
- Verilere dayalı strateji ve politikaların teşvik edilmesi ve geliştirilmesi,
- Eğitim süreçlerine tüm tarafların katılımını içeren yaklaşımların benimsenmesi,

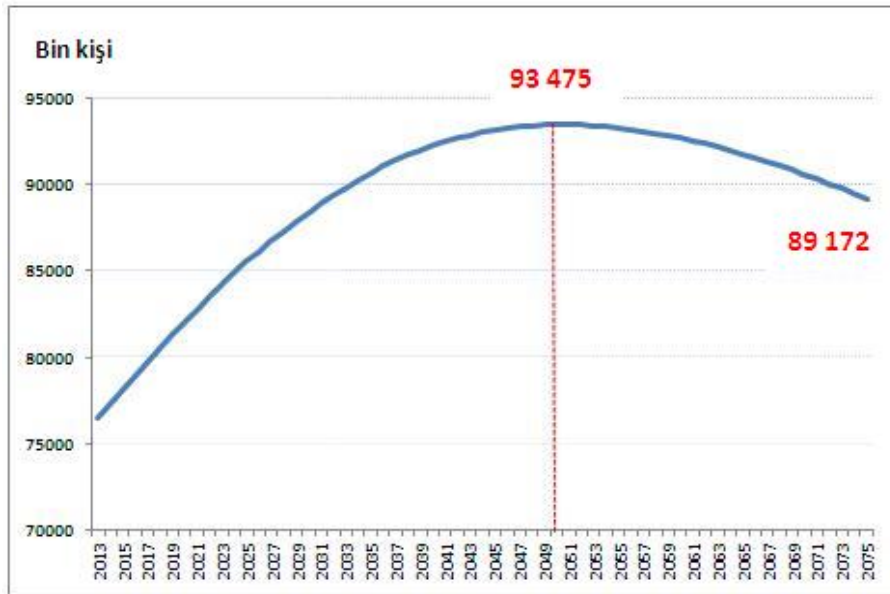
- Mesleki ve teknik eğitime yatırımın artırılması ve finansman kaynaklarının çeşitlendirilmesi,
- Ekonomiye katkının ve sosyal uyumun artırılması için mesleki ve teknik eğitimin tanıtımının iyi yapılması ve farkındalığının oluşturulmasıdır.

1.2.TÜRKİYE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1.2.1. Demografik Yapı

24. Türkiye genç bir nüfusa sahiptir. Genç nüfusun varlığı aynı zamanda genç işgücünün eğitimini de önemli hale getirmektedir. Genç işgücünün hangi alanlarda mesleki ve teknik eğitime ihtiyaç duyduğunun belirlenmesi, ihtiyaçlara göre eğitim planlarının yapılması ile toplumun ve sektörün taleplerine uygun nitelikte işgücünün yetiştirilmesi gerekmektedir.
25. TÜİK verilerine göre Türkiye'nin nüfusu 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle 75.627.384'e ulaşmıştır. Grafik 1'e bakıldığında, nüfusun 2023 yılında 84.247.088 kişi olması beklenmektedir. Bu haliyle Türkiye demografik fırsat penceresi aralığındadır. Nüfus 2050 yılına kadar artış göstererek en yüksek değerini 93.475.575 kişi ile bu yılda alacaktır. 2050 yılından itibaren azalmaya başlayan nüfusun 2075 yılında 89.172.088 kişi olması beklenmektedir.

Grafik 1: Türkiye Nüfus Projeksiyonu (2013-2075)

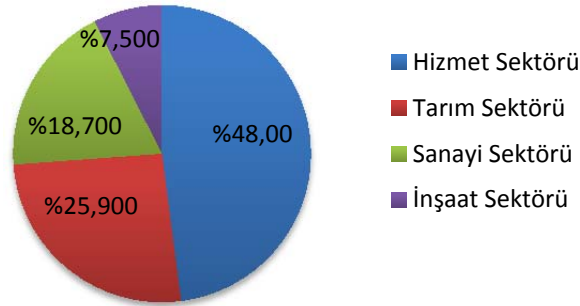

Kaynak: TÜİK Nüfus Projeksiyonları

26. Türkiye'de işgücüne katılım oranı %50,7'dir. 2012 yılı sonu itibariyle işsizlik oranı %8,8'dir. Aynı dönem içerisinde işgücüne katılım oranları erkeklerde %71,9 kadınlarda ise %30,1'dir.

27. Aralık 2012 döneminde istihdam edilenlerde en yüksek payın hizmet, en düşük payın ise inşaat sektöründe olduğu Grafik 2’de görülmektedir.

Grafik 2:İstihdamın Sektörel Dağılımı (%)

Kaynak: TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi

1.2.2. Türkiye’de Eğitim Sistemi

28. Türkiye’de eğitim, serbest (informal) öğrenme, yaygın (non-formal) eğitim ve örgün (formal) eğitim olmak üzere üç ana bölümden oluşur.

1.2.2.1. Serbest (informal) Öğrenme

29. Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında verilen eğitimle edinilmeyen bir amaç veya niyet olmaksızın serbest olarak kazanılan öğrenmeden, bilinçli ve niyetlenmiş öğrenmeye kadar deneyime dayalı her türlü öğrenmedir.

1.2.2.2. Yaygın (non-formal) Eğitim

30. Örgün eğitim sistemine girmemiş, herhangi bir eğitim kademesinden ayrılmış veya herhangi bir eğitim kademesini bitirmiş vatandaşları, genel veya mesleki ve teknik eğitim alanlarında eğitmek amacıyla örgün eğitim ile birbirini tamamlayacak, aynı vasıfları kazandırabilecek ve birbirinin her türlü imkânlarından yararlanacak biçimde bir bütünlük içinde düzenlenen eğitimdir. Yaygın eğitim; mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında açılan kurslar, halk eğitimi, çıraklık eğitimi, uzaktan eğitim ve işletmelerde gerçekleştirilen teorik ve/veya uygulamalı kurslar veya hizmetiçi eğitim şeklinde gerçekleştirilmektedir.

1.2.2.3.Örgün (formal) Eğitim

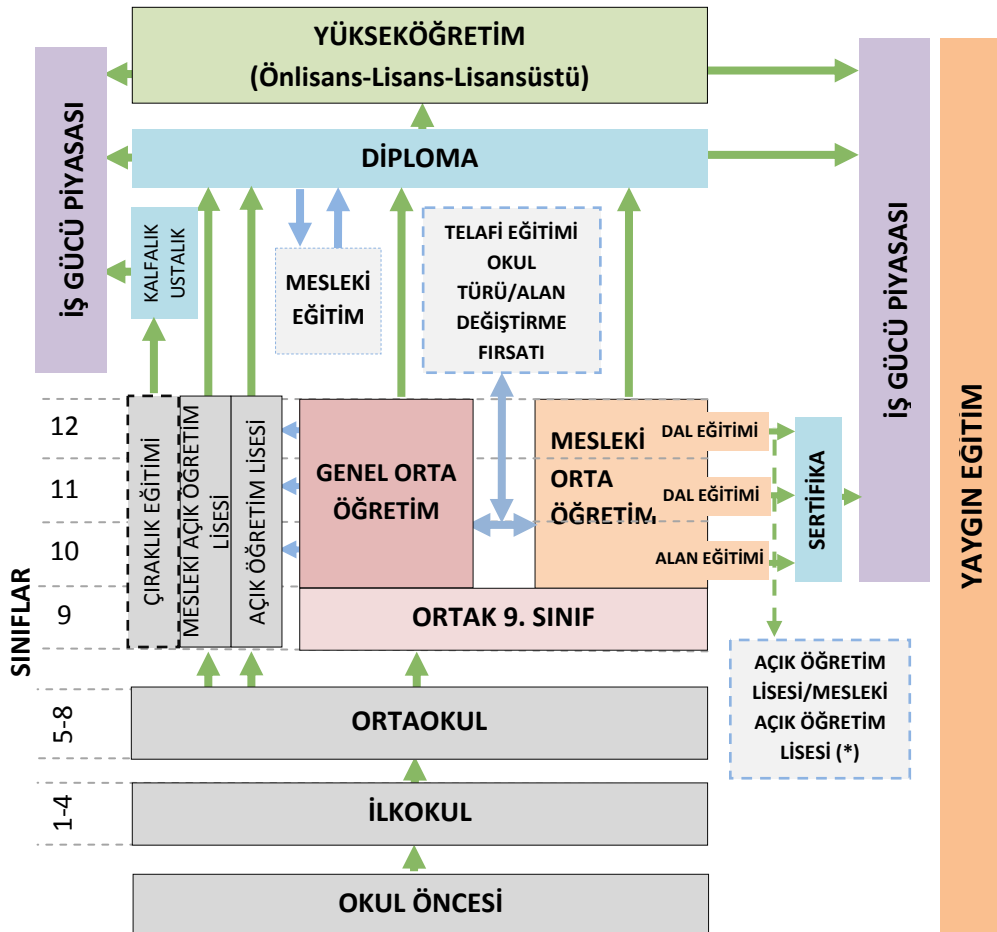
31. Örgün eğitim, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla okul çatısı altında yapılan düzenli eğitimdir. Örgün eğitim; okul öncesi eğitimi, ilköğretimi (ilkokul ve ortaokul), ortaöğretimi ve yükseköğretimi kapsamaktadır.
32. Ortaöğretim; ortaokula dayalı, çeşitli programlar uygulayan, en az dört yıllık genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Ortaokulu tamamlayan her öğrenci, ortaöğretime devam etmektedir.

33. Yükseköğretimin amacı, toplumun üst düzeydeki insan gücü ihtiyacı ve ülkenin bilim politikası doğrultusunda öğrencilerin ilgi, yetenek ve eğilimlerine göre eğitim almalarını sağlamak; bilimsel alanlarda araştırmalar yapmak, araştırma bulgularına dayalı yayınlar çıkarmak, bilim ve teknolojiyi geliştirmek, kamu kurumları tarafından talep edilen araştırmalarla ilgili görüş bildirmek, Türk toplumunun genel bilgi düzeyinin yükseltilmesine ve kamuoyunun aydınlatılmasına yardımcı olacak bilimsel verileri açıklamak ve yaygın eğitim hizmetleri vermektir. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda Yükseköğretim "Millî eğitim sistemi içinde, ortaöğretime dayalı, en az dört yarıyılı kapsayan her kademedeki eğitim öğretimin tümüdür" olarak tanımlanmıştır.

1.2.2.4.Eğitim Sisteminin Yapısı

34. Türkiye'de eğitim sistemi; okulöncesi, ilköğretim (ilkokul ve ortaokul), ortaöğretim ve yükseköğretim olarak temelde beş kademedен oluşmaktadır. Okulöncesi ile yüksek öğretim kademeleri zorunlu olmayıp on iki yıllık zorunlu kademeli eğitim; birinci kademe dört yıl süreli ilkököl (1, 2, 3 ve 4. sınıf), ikinci kademe dört yıl süreli ortaokul (5, 6, 7 ve 8. sınıf) ve üçüncü kademe dört yıl süreli lise (9, 10, 11 ve 12. sınıf) olarak düzenlenmiştir (Şekil 1).

Şekil 1: Türkiye'de Eğitim Sistemi

(*): Çeşitli nedenlerden dolayı örgün eğitimden ayrılmak zorunda kalanlar 12 yıllık zorunlu eğitimden dolayı açık liseye yada mesleki açık öğretim lisesine devam ederler.

Birinci kademeyi tamamlayan öğrenciler ortaokula veya imam hatip ortaokuluna devam ederler. 2013-2014 Eğitim öğretim yılında başlayan uygulamaya göre ikinci kademede öğrenciler 6, 7 ve 8 inci sınıf yılsonu başarı puanları ile 8 inci sınıfta yapılan altı temel dersi içeren Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) sınavının ağırlıklandırılmış ortak sınav puanı doğrultusunda ortaöğretime devam edeceklerdir. Ortaöğretim seviyesinden mezun olan öğrenciler işgücüne katılabilmekte, önlisans programlarına sınavsız geçiş yapabilmekte veya Yükseköğretime Giriş Sınavı (YGS) ve Lisans Yerleştirme Sınavı (LYS) sonuçlarına göre bir üst öğrenime devam edebilmektedirler.

1.2.3. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim

1.2.3.1. Tarihsel Gelişim

35. Ülkemizde mesleki ve teknik eğitim 12’nci yüzyıldan 18’inci yüzyıl sonuna kadar geleneksel usullerle esnaf ve sanatkâr teşkilatlarınca yürütülmüştür. Selçuklularda “Ahilik” adıyla kurulmuş bulunan esnaf ve sanatkâr teşkilatı, Osmanlılar döneminde de bir süre devam etmiş daha sonra “Lonca” ve “Gedik” teşkilatlarına dönüşmüştür. Mesleki ve teknik eğitim alanında modern anlamdaki ilk girişimler 18’inci yüzyılda orduyu düzenlemek amacıyla başlatılmıştır. Meslek öğretimi, 1860’lı yıllardan itibaren örgün eğitim kurumları olarak değerlendirilen meslek ve sanat okullarında verilmiştir.
36. Cumhuriyetle birlikte mesleki ve teknik eğitim devlet politikası olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda mesleki ve teknik eğitim, 1927 yılında Millî Eğitim Bakanlığının görev ve hizmet alanı kapsamına alınmış olup 1933 yılında Bakanlık bünyesinde kurulan Mesleki ve Teknik Tedrisat Umum Müdürlüğü tarafından yönetilmiştir. 1941’de Mesleki ve Teknik Tedrisat Umum Müdürlüğü yerine Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı kurulmuştur. Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı, 1960 yılında Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Ticaret Öğretimi Genel Müdürlüğü olarak yeniden teşkilatlandırılmıştır.
37. 1992 yılında yayımlanan 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü, Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı, Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Dairesi Başkanlığı, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı kurulmuştur.
38. 2011 yılında yayımlanan 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Millî Eğitim Bakanlığında mesleki ve teknik eğitimin yürütülmesinden sorumlu altı birim, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü (MTEGM) adı altında birleştirilmiştir. Yaygın mesleki eğitim ile açık öğretim kurumları da Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü (HBÖGM) bünyesinde toplanmıştır.

1.2.3.2. Mesleki ve Teknik Eğitimin Amacı ve Yapısı

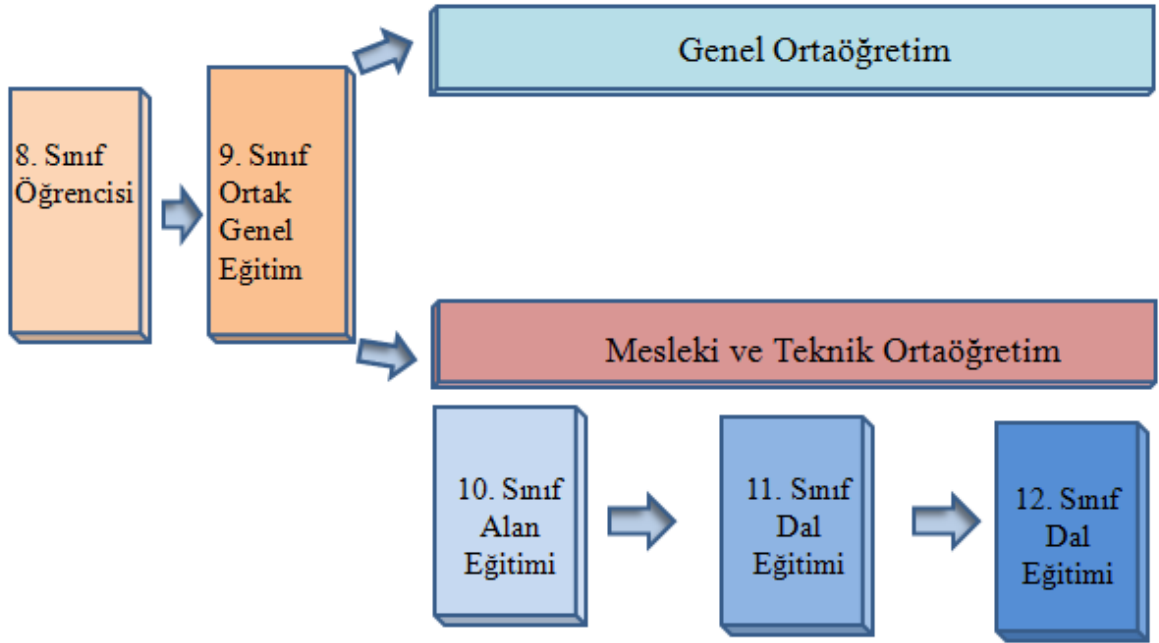
39. Mesleki ve teknik eğitim, öğrencileri iyi vatandaş olarak yetiştirmenin yanı sıra esnek bir yapı içinde ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ortak bir genel kültür verilerek bir üst öğrenime ve/veya iş hayatına hazırlamayı amaçlamaktadır.
40. Mesleki ve teknik ortaöğretim, çeşitli programlar uygulayan mesleki ve teknik liselerden oluşmaktadır (Tablo 1).

Tablo 1: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okulları

Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	Ticaret Meslek Lisesi	Sağlık Meslek Lisesi	Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	Çok Programlı Lise
<ul style="list-style-type: none">Anadolu Teknik LisesiAnadolu Meslek LisesiTeknik LiseEndüstri Meslek LisesiDenizcilik Meslek LisesiDenizcilik Anadolu Meslek LisesiTarım Meslek LisesiTarım Anadolu Meslek LisesiTapu Kadastro Meslek Lisesi	<ul style="list-style-type: none">Anadolu Kız Teknik LisesiAnadolu Kız Meslek LisesiKız Teknik LisesiKız Meslek Lisesi	<ul style="list-style-type: none">Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek LisesiOtelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	<ul style="list-style-type: none">Ticaret Meslek LisesiAnadolu Ticaret Meslek LisesiAdalet Meslek LisesiAnadolu İletişim Meslek Lisesi	<ul style="list-style-type: none">Anadolu Sağlık Meslek LisesiSağlık Meslek Lisesi	<ul style="list-style-type: none">Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	<ul style="list-style-type: none">Lise ProgramıMeslek Lisesi Programıİmam-Hatip Lisesi Programı

41. Meslek liselerine öğrenci kabulleri okul türüne, seçilecek alan ve dallara göre farklılıklar gösterebilmektedir. Öğrencilerin, okul türü ve programlar arasındaki geçişleri ile okullar arasındaki nakiller belirli şartlar altında yapılabilmektedir. Öğrencilere öğrenimlerini tamamladıkları okul türü, program, alan ve dala göre diploma düzenlenmektedir.
42. Örgün mesleki ve teknik eğitimde 9.sınıf, Anadolu sağlık meslek liseleri dışındaki okul türlerinde ortaktır. 9. sınıfı bitiren öğrenciler alan tercihi yaparlar. Meslek lisesi ve teknik liselerin 10. sınıf öğrencileri meslek alanlarında, 11. ve 12. sınıf öğrencileri ise öğrenim gördükleri alanın tercih ettikleri dalında eğitimlerine devam ederler (Şekil 2).

Şekil 2: Öğrencinin Yönelimi ve Mesleki Eğitim Süreci

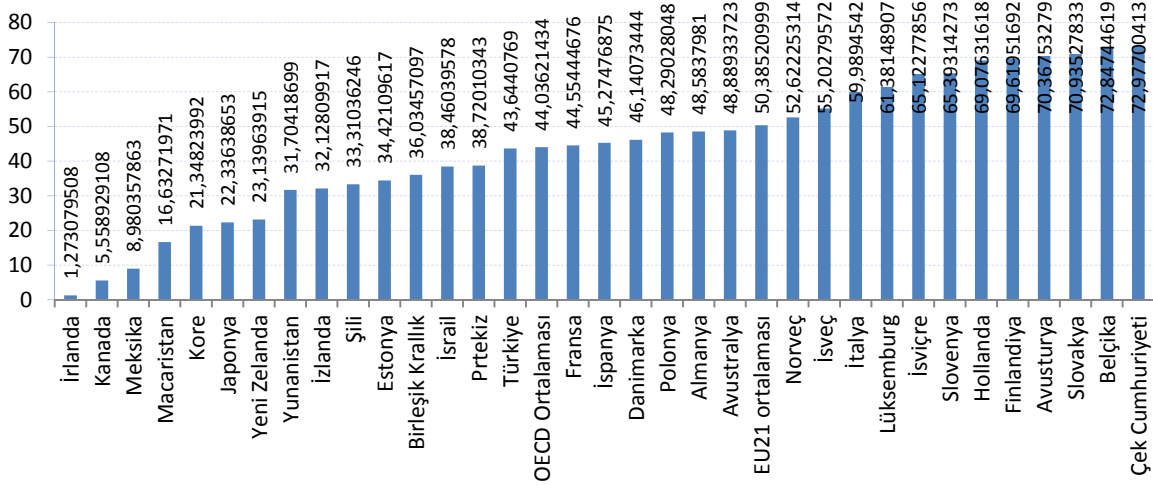
43. Yaygın eğitim sisteminde çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitiminden sorumlu mesleki eğitim merkezlerinin görev ve işleyişleri 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile düzenlenmiştir. Mesleki eğitim merkezlerinde aday çırak öğrencilerin, çırak öğrencilerin ve kalfalık dönemi öğrencilerinin eğitimleri verilmektedir. Ayrıca bu merkezlerde usta öğreticilik ve meslek kursları düzenlenmekte olup toplumun ihtiyaçları doğrultusunda kişilerin kendi tercihleriyle meslek edinmeleri amaçlanmaktadır.
44. 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre çıraklık eğitimine on dört yaşını doldurmuş ve on dokuz yaşından gün almamış olan kişiler alınmaktadır. Ancak on dokuz yaşından gün almış olanlardan daha önce çıraklık eğitiminden geçmemiş olanlar, yaşlarına ve eğitim seviyelerine uygun olarak düzenlenecek mesleki eğitim programlarına göre çıraklık eğitimine alınabilirler. 2012 yılında on iki yıllık zorunlu eğitim sistemine geçilmesi ile birlikte çıraklık programına devam etmek isteyen öğrenciler, ortaokulu bitirdikten sonra Açık Öğretim Lisesi veya Mesleki Açık Öğretim Lisesi programına kaydolmak zorundadırlar.
45. Sektörün taleplerini karşılamak amacıyla, HBÖGM'ne bağlı kurumlarda modüler programlar uygulanmaktadır. Çıraklar, haftada beş iş günü iş yerlerinde pratik uygulama yapmakta bir iş günü ise mesleki eğitim merkezlerinde teorik eğitimlere katılmaktadırlar. Çıraklık eğitimi sonunda kalfalık sınavından başarılı olanlar kalfalık belgesi almaktadırlar. Kalfalık yeterliğini kazanmış olanların mesleki yönden gelişmelerini ve bağımsız iş yeri açabilmelerini temin için gerekli yeterlikleri kazandırmak amacıyla Bakanlıkça ustalık eğitimi kursları düzenlenmektedir. Kalfalık yeterliğini kazanmış olup mesleklerinde en az

beş yıl çalışmış olanlar ustalık sınavlarına doğrudan katılabilmektedirler. Bu sınavlarda başarılı olanlara ustalık belgesi verilmektedir.

1.2.3.3.Ortaöğretimde Mesleki Eğitimin Payı

46. OECD 2011 verilerine bakıldığında mesleki ve teknik eğitimin ortaöğretim içindeki payında ülkelere göre farklılık görülmektedir. Grafik 3'e göre, ortaöğretim düzeyinde mesleki ve teknik eğitimde OECD ortalaması%44, 21 AB ülkesi ortalaması ise %50,4 seviyesindedir. Türkiye'nin ortaöğretim düzeyindeki mesleki ve teknik eğitimde okullulaşma oranı OECD ortalamasına yakındır.

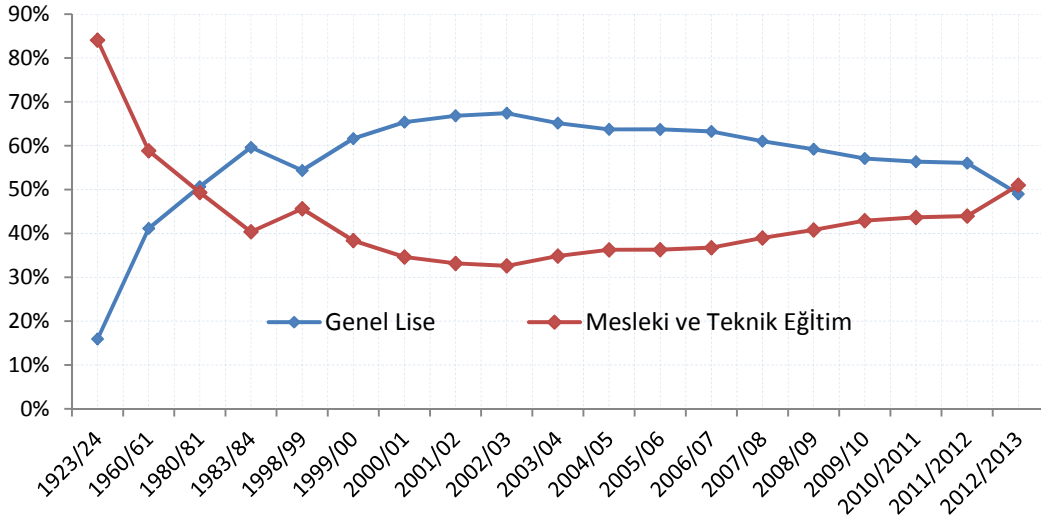
Grafik 3: OECD Ülkelerinde Ortaöğretim Düzeyindeki Mesleki Eğitimin Payı (%)

Kaynak : Education at a Glance 2013

47. Son yıllarda mesleki ve teknik eğitimin ortaöğretimdeki oranının artırılması ve niteliğinin yükseltilmesi konularında önemli adımlar atılmıştır. Bu adımlara örnek olarak 2003 yılında meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş imkânının sağlanması ve yükseköğretime girişteki katsayı eşitsizliğinin giderilmesi verilebilir. Grafik 4'e bakıldığında 2002-2003 eğitim öğretim yılında mesleki ve teknik eğitimin ortaöğretim içerisindeki payı (mesleki açık ortaöğretim öğrencileri hariç) %35,8 iken 2012-2013 eğitim öğretim yılında %51'e yükseldiği görülmektedir.

Grafik 4: Ortaöğretimde Genel - Mesleki ve Teknik Lise Öğrenci Dağılımı (%)

Kaynak : Millî Eğitim Bakanlığı, 2013

1.2.3.4. İşletmelerde Mesleki Eğitim ve Staj Uygulamaları

48. Anadolu teknik ve teknik liselerde staj süresi üç yüz saattir. Öğrenci staj çalışmasının en fazla üçte birini 10. sınıfın bitiminde, geri kalan kısmını ise 11. sınıftan itibaren yapabilmektedir. Staj uygulamaları hafta sonu, yarıyıl veya yaz tatilinde yapılır. Staj uygulaması okullarda yüz yüze eğitimle ya da işletmelerde yapılabilir.
49. Anadolu meslek ve meslek liselerinde 12. sınıfta haftada üç gün işletmelerde mesleki eğitim verilir. Ancak çeşitli nedenlerle işletmelerde mesleki eğitime gidemeyecek öğrencilerin 10. sınıf sonundan itibaren üç yüz saat staj çalışması yapmaları gerekmektedir. İşletmelerde mesleki eğitim ve staj uygulamaları okullarda uygulanan program türünün özelliğine göre farklılıklar gösterebilmektedir.
50. On ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları personel sayısının yüzde beşinden az olmamak üzere mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencilerine beceri eğitimi verir. On ve daha fazla öğrenciye beceri eğitimi verecek işletmeler bu amaçla bir eğitim birimi kurar. Bu birimde, verilen eğitim için alanında ustalık yeterliğine sahip ve iş pedagojisi eğitimi almış usta öğretici veya eğitici personel görevlendirilir.
51. İşletmelerde mesleki eğitim uygulaması kapsamına alınacak iller ve meslekler, Mesleki Eğitim Kurulunun görüşü doğrultusunda MEB tarafından belirlenir. Bu kapsama alınan il ve mesleklerde, işletmelerde mesleki eğitim uygulaması yaptırmakla yükümlü olan işletmelerin listesi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) bölge müdürlüklerince Şubat ayı içinde il istihdam ve mesleki eğitim kuruluna (İİMEK) bildirilir.
52. İl ve ilçelerde kurulan işletme belirleme komisyonları, mesleki eğitim yaptırmakla yükümlü işletmelerin eğitime uygunluğunu Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde yer alan ölçütleri göz önünde bulundurarak belirler.

53. 2011 yılında yürürlüğe giren 6111 sayılı yasa ile mesleki ve teknik eğitim veren yükseköğretim kurumları öğrencilerinin işletmelerde mesleki eğitimleri 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamına alınmıştır.

1.2.3.5. Mesleki Rehberlik ve Kariyer Gelişimi

54. Mesleki rehberlik, bireyi meslekler hakkında bilgilendirerek ilgi ve yetenekleri doğrultusunda kendine uygun bir mesleği seçip bu alanda ilerlemesine yardım etme sürecidir. Bu süreç bireyin geleceğini planlamasını ve bir iş bulması konusunda doğru karar almasını kapsamaktadır.

55. Ülkemizde mesleki rehberlik hizmetleri MEB ve İŞKUR tarafından yürütülmektedir.

56. MEB bünyesindeki tüm rehberlik ve psikolojik danışma (PDR) hizmetleri okul rehberlik servisleri ile rehberlik ve araştırma merkezleri aracılığı ile Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği kapsamında yürütülmektedir. Bu hizmetler kişisel ve sosyal rehberlik, eğitsel rehberlik ve mesleki rehberlik olmak üzere üç temel başlık altında toplanmaktadır.

57. Okullarda uygulanan mesleki rehberlik hizmetlerini destekleyici olarak MEB Ortaöğretim Projesi'nin Mesleki Rehberlik ve Danışmanlık Bileşeni kapsamında web tabanlı Ulusal Mesleki Bilgi Sistemi (MBS) geliştirilmiştir. On üç yaş ve üstü bireyler için geliştirilen MBS, teknolojinin yaygınlaştığı günümüzde hizmete erişimin artırılması ve mesleki rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin yaygınlaştırılmasında önemli bir erişim aracı olmuştur. Sistem, Kendimi Keşfediyorum, Eğitim Fırsatlarımız ve İş Olanaklarımız olmak üzere üç temel bölümden oluşmaktadır.

1.2.3.6. Akademik Başarı

58. Ortaokulu bitiren öğrencilerden akademik başarıları yüksek olanlar çoğunlukla genel ortaöğretim okullarını tercih ederken orta ya da düşük akademik başarı gösterenler mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarını tercih etmektedir.

59. ÖSYM verileri incelendiğinde mesleki ve teknik eğitim liselerinin yükseköğretime giriş sınavlarında en düşük başarıya sahip oldukları görülmektedir. 2013 yılında mesleki ve teknik eğitim lisesi öğrenci ve mezunlarından yükseköğretime giriş sınavlarına başvuru yapan 611.817 öğrencinin %6'sı dört yıllık lisans programına yerleşmiştir. Genel ortaöğretimde ise aynı yıl yükseköğretime giriş sınavlarına başvuru yapan 1.312.733 öğrenciden %26'sı bir lisans programına yerleşmiştir. Bazı okul türlerine göre lisans ve önlisans yerleşme oranları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: 2013 Yılında ÖSYS Okul Türü ve Öğrenim Durumuna Göre Yükseköğretim Programlarına Yerleşme Oranı

Okul Türü	Lisans (Yerleştirme Oranı %)	Önlisans (Yerleştirme Oranı %)
Teknik Liseler (ATL, AML, TL)	15,3	27,7
Endüstri Meslek Liseleri	2,32	31,9
Kız Meslek Liseleri	7,11	23,4
Ticaret Meslek Liseleri	5,8	34,7
Sağlık Meslek Liseleri	5,37	25,8
Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri	12,8	29,9
Genel Lise	19,1	10,4
Anadolu Lisesi	55	2,31
İmam Hatip Lisesi	14,5	5,1

Kaynak: ÖSYM Verileri, 2013

1.2.3.7. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi

60. Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi (UYÇ), bir ülkede var olan yeterlilikleri tanımlamak, belirlenmiş ölçütlere göre sınıflandırmak ve yeterlilikleri karşılaştırmak için kullanılan, seviyelerden oluşan ilkeler ve kurallar bütünüdür. UYÇ bir ülkede bulunan yeterlilik sistemlerini bütünleştirmekte ve yeterlilik sistemleri arasında eşgüdümü sağlamaktadır. UYÇ yeterliliklerin kalite standartları çerçevesinde daha şeffaf ve tanımlanabilir olmasını ve öğrenenlerin yeterlilikler arasında yatay ve dikey hareketliliğini kolaylaştırmaktadır.
61. Eğitim ve öğretim sisteminin kalitesini artıracak, istihdam ve eğitim arasındaki ilişkiyi güçlendirecek bir ulusal yeterlilikler çerçevesi oluşturulması Türkiye'nin öncelikli ihtiyaçları arasında yer almaktadır. Bu nedenle, toplumdaki tüm bireylerin eğitim ve öğretim gereksinimlerini hayat boyu öğrenme olanakları ile destekleyecek, iş piyasasının gereksinim duyduğu yeterliliklerin geliştirilmesini sağlayacak bir ulusal yeterlilikler çerçevesi hazırlanması çalışmaları devam etmektedir.
62. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ); ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim programlarında ve diğer öğrenme ortamlarında kazanılan tüm yeterlilik esaslarını sekiz seviyede tanımlayan Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) ile uyumlu olacak şekilde tasarlanmıştır. TYÇ'de bulunan yeterlilik türleri ve seviyeleri Tablo 3' de verilmiştir.

Tablo 3: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (Taslak) Yeterlilik Türleri ve Sorumlu Kuruluşlar

8	Yükseköğretim Kurumları	Doktora Diploması (Doktora, Sanatta Yeterlilik/Doktora ve Tıpta Uzmanlık)		Mesleki Yeterlilik Kurumu	8. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi
7		Yüksek Lisans Diploması (Tezli) Yüksek Lisans Diploması (Tezsiz)			7. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi
6		Lisans Diploması			6. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi
5		Ön Lisans Diploması (Akademik) Ön Lisans Diploması (Mesleki)			5. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi
4	Milli Eğitim Bakanlığı	Lise Diploması	Mesleki ve Teknik Eğitim Lise Diploması	Ustalık Belgesi	4. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi
3		Ortaokul Öğretim Belgesi		Kalfalık Belgesi*	3. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi
2		İlkokul Öğretim Belgesi			2. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi
1		Okul Öncesi Katılım Belgesi			

* Kalfalık Belgesine sahip olabilmek için ortaokul öğrenim diploması sahibi olmak gerekmektedir.

Kaynak: Taslak TYÇ Belgesi, MYK 2013

1.2.3.8. Öğretim Programları

63. İş piyasasındaki arz talep dengesini gözeterek ve hayat boyu öğrenmeye fırsat veren bir mesleki ve teknik eğitim sistemi geliştirmek, mesleki ve teknik eğitim sisteminin karar alma, uygulama ve izleme süreçlerine ulusal ve yerel düzeylerdeki paydaşların katılımını sağlamak, iş hayatında geçerliliği olan bir meslekle ilgili bilgi, beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler yetiştirmek amacıyla mesleki ve teknik eğitimde yeterliliğe dayalı modüler öğretim programları uygulaması 2005-2006 eğitim öğretim yılında başlatılmıştır.
64. Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında öğretimi yapılan alan ve dallara ait öğretim programları ulusal meslek standartları ve ulusal yeterlilikler de dikkate alınarak sektör, üniversite ve alan uzmanları tarafından ortaklaşa hazırlanmakta ve güncellenmektedir. Mesleki ve teknik öğretim programları, ulusal ve uluslararası karşılaştırılabilirliğinin sağlanması amacıyla ISCED, FOET gibi uluslararası sınıflamalar dikkate alınarak geniş tabanlı ve dalda uzmanlaşmayı sağlayacak şekilde geliştirilmektedir.
65. Mesleki ve teknik eğitimde uygulanan her bir öğretim programı için öğrenme sürecinin sonunda bireyin kazandığı becerilerin sınıflandığı beceri haritaları hazırlanmaktadır. Öğretim programında tanımlanan beceriler; gerekli bilginin, bilginin karmaşıklık düzeyinin, kullanılan yöntemin, materyalin ve beklenen ürün ya da hizmetin özelliklerine göre gruplandırılmaktadır.

66. Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında yeterliliğe dayalı modüler öğretim programları uygulandığı için öğrencilerin kendi kendine öğrenme faaliyetlerinde kullanabilecekleri bireysel öğretim materyalleri geliştirilmektedir.
67. Mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında 62 alan 226 dalda eğitim öğretim yapılmaktadır. Mesleki eğitim merkezlerinde 31 alan 152 dalda çıraklık eğitim programları uygulanmaktadır.

1.2.3.9. Mesleki Eğitim ve Öğretimde Kredi Transfer Sistemi (MKTS)

68. Serbest öğrenme, yaygın ve örgün eğitim sonucunda elde edilen bilgi, beceri ve yetkinliklerin ulusal ve uluslararası tanınması ve transfer edilebilir olması için MKTS oluşturulması çalışmalarına başlanmıştır. MKTS bireylerin ulusal ve uluslararası hareketliliğini kolaylaştırmak üzere serbest, yaygın veya örgün yoldan kazanılan her türlü öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesini sağlayacak kıyaslanabilir bir değişim aracı olarak görev yapacaktır. MKTS'nin AYÇ ve TYÇ ile uyumlu, şeffaflığı artıran ve yeterlilikler alanında karşılıklı güveni destekleyen bir araç olması öngörülmektedir. Türkiye'de Hayat Boyu Öğrenmenin Geliştirilmesi Projesi-1 kapsamında belirlenen otuz kurumda pilot MKTS uygulamalarına başlanmıştır.

1.2.3.10. Değerlendirme, Belgelendirme ve Akreditasyon

69. Örgün eğitim kurumlarında mesleki ve teknik eğitimi tamamlayan öğrencilere diploma ve iş yeri açma belgesi verilirken yaygın eğitim kapsamında mesleki eğitimini tamamlayanlara MEB onaylı belge verilmektedir. Mesleki eğitim merkezlerinde ustalık eğitimi alanlar, ustalık belgesi ile iş yeri açabilmektedir. Ayrıca çeşitli meslek kurslarına katılan bireylerin aldıkları eğitimler Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği denklik hükümlerine göre ustalık belgesi almalarına yönelik değerlendirilmektedir.
70. 5174 ve 5362 sayılı Kanunlar kapsamında faaliyet gösteren odalar, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamına alınmamış meslek dallarında kurslar açabilir ve uygulamaya ilişkin belgeleri düzenleyebilirler. Ayrıca, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7. maddesi kapsamında büyükşehir belediyeleri meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işletmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksekokullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile iş birliği yapmak görev ve yetkisine sahiptir. Bu eğitimler için Başbakanlığın 2007/17 sayılı genelgesine göre MEB ile iş birliği yapılması gerekmektedir.
71. Ulusal yeterliliklere göre belgelendirme yapacak kuruluşları yetkilendirme görevi 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu ile MYK'ye verilmiştir. MYK onaylı mesleki yeterlilik belgeleri yetkilendirilmiş kuruluşlar tarafından yapılan ölçme ve değerlendirme sonucunda verilmektedir.
72. Bu bağlamda MYK; meslek standartlarını geliştirmeyi, sınav ve belgelendirme merkezlerini desteklemeyi, AYÇ doğrultusunda uygun bir ölçme-değerlendirme ve

belgelendirme sistemi ile kabul edilmiş meslek standartlarına dayalı etkin ve sürdürülebilir bir ulusal yeterlilik sistemini kurmayı ve işletmeyi amaçlayan Türkiye’de Mesleki Yeterlilik Kurumunu (MYK) ve Ulusal Yeterlilik Sistemini Güçlendirme Projesi ile sınav ve belgelendirme merkezi kurma çalışmalarını başlatmıştır.

1.2.3.11. Önceki Öğrenmelerin Tanınması ve Kredilendirilmesi

73. Önceki öğrenme, hayat boyu öğrenme kapsamında serbest, yaygın ve örgün öğrenme yolu ile elde edilmiş bütün öğrenme kazanımlarını ifade etmektedir. Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi (2009-2013) doğrultusunda önceki öğrenmelerin tanınmasıyla ilgili pilot çalışmalara Türkiye’de Hayat Boyu Öğrenmenin Geliştirilmesi Projesi-1 kapsamında başlanmış olup bu çalışmalar sonucunda elde edilen çıktıların MYK ile iş birliğinde Türkiye genelinde yaygınlaştırılması planlanmaktadır.

1.2.3.12. Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Eğitimi

74. Öğretmen eğitimi ve öğretmenlerin yetiştirilmesi konusu genel olarak hizmet öncesi eğitim ve hizmetiçi eğitim olmak üzere iki başlıkta ele alınmaktadır.

a) Hizmet Öncesi

75. 1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu gereği daha önce MEB ve üniversitelere bağlı olarak faaliyet gösteren öğretmen yetiştiren yüksekokul, enstitü, akademi ve fakülteler, 20 Temmuz 1982’de YÖK çatısı altında üniversiteler bünyesinde toplanmıştır. 1989-1990 eğitim öğretim yılından itibaren öğretmen yetiştiren tüm kurumların öğretim süresi en az dört yıllık lisans düzeyine çıkarılmıştır.
76. 2009 yılında mesleki ve teknik eğitim fakülteleri yeniden yapılanma sürecine girmiş, bazı yüksekokul kurumları bünyesinde bulunan teknik eğitim fakülteleri, mesleki eğitim fakülteleri, mesleki ve teknik eğitim fakülteleri, ticaret ve turizm eğitim fakülteleri ile Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi kanunla kapatılmıştır. Mesleki ve teknik ortaöğretimin orta ve uzun vadedeki öğretmen ihtiyacının kapatılan fakülte mezunlarıyla birlikte yeni kurulan teknoloji fakülteleri, sanat ve tasarım fakülteleri, turizm fakülteleri, alanla ilgili diğer fakülteler ve yüksekokullardan karşılanması beklenmektedir.

b) Hizmetiçi

Bilgi, teknoloji ve mesleklerdeki hızlı gelişme ve değişmeye uyum sağlamak amacıyla öğretmen ve yöneticilerin hizmetiçi eğitimleri merkezi ve mahalli düzeyde planlanmakta ve uygulanmaktadır. Mesleki ve teknik eğitim öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimleri ulusal ve uluslararası projeler ile iş birliği protokolleri kapsamında da gerçekleştirilmektedir.

1.2.3.13. Yönetim Sistemi

77. Mesleki ve teknik eğitim yaygın ve örgün eğitim kapsamında MEB'e, yükseköğretim düzeyinde ise YÖK'e bağlı olarak yürütülmektedir. Mesleki ve teknik eğitimin yasal çerçevesini; 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu, 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ve ilgili düzenleyici işlemler oluşturmaktadır. 2011 yılında yürürlüğe giren 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile mesleki ve teknik eğitimin örgün eğitim kısmı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, yaygın eğitim kısmı ise Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.
78. Mevcut mesleki ve teknik eğitim sistemi merkeziyetçi bir yapıdadır. Öğrenci sayısı, okul sayısı, alan ve dal sayısı ile ekonomik gelişmeler ve teknolojik değişimler göz önünde bulundurulduğunda merkezi planlama ve yönetimin yeterince etkili ve verimli olmadığı görülmektedir. Mesleki eğitimin kendi içindeki karmaşıklığı ve çeşitliliği sebebi ile istihdam piyasasında çok farklı bir paydaş dağılımının olduğu bilinen bir gerçektir. Bu durum paydaşların hem eğitim hem de istihdam sürecinde etkin olmalarını gerektirmektedir.

a) Mesleki Eğitim Kurulu (MEK)

79. 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre, mesleki ve teknik eğitim programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün, yaygın ve çıraklık eğitimi, mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları ile işletmelerde yapılacak mesleki ve teknik eğitimin planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında kararlar almak ve Bakanlığa görüş bildirmek üzere Mesleki Eğitim Kurulu (MEK) oluşturulmuştur. MEK, MEB Müsteşarının başkanlığında ilgili bakanlıklar, meslek kuruluşları ve sendikaların temsilcilerinden oluşur. Yılda bir kez toplanan bu Kurulun kararları Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girer ve Milli Eğitim Bakanlığı ile ilgili meslek kuruluşlarıncaya yürütülür.

b) İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları (İİMEK)

80. 2008 yılında il istihdam kurulu ile il mesleki eğitim kurulu birleştirilerek il istihdam ve mesleki eğitim kurulları (İİMEK) oluşturulmuştur. İİMEK istihdam ve mesleki eğitim politikalarının oluşturulması, istihdamı koruyucu, geliştirici ve işsizliği önleyici tedbirler ile uygulanacak aktif işgücü programlarının belirlenmesi gibi görevleri yerel düzeyde yerine getirmektedir. Okullarda alan ve dalların açılması ve kapatılmasıyla ilgili talepler İİMEK'ler tarafından değerlendirilerek, MEB'in görüşüne sunulmaktadır.

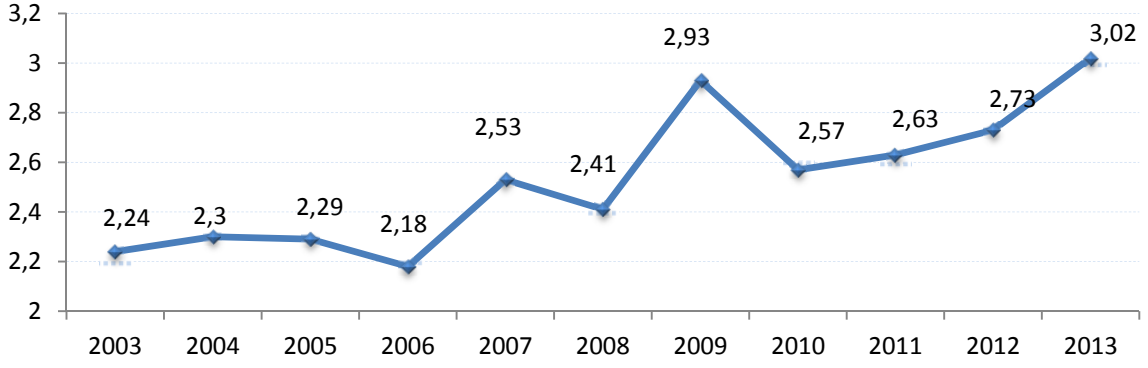
c) Okul ve Kurum Yönetimi

81. Mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumları Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğine göre örgütsel bir yapı kapsamında okul ve kurum müdürünün liderliğinde müdür başyardımcısı, müdür yardımcıları, alan şefleri, atölye şefleri, laboratuvar şefleri, kurullar ve komisyonlar ile yönetilmektedir.
82. Meslek yüksekokullarının yönetimi, yüksekokul müdürü, yüksekokul kurulu ve yüksekokul yönetim kurulundan oluşur. Yüksekokul kurulu, müdürün başkanlığında, müdür yardımcıları ve okulu oluşturan bölüm veya ana bilim dalı başkanlarından oluşur. Bu kurulun temel görevi eğitim-öğretim hizmetlerini, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetlerini, bu faaliyetlerle ilgili esasları, plan, program ve eğitim - öğretim takvimini belirlemektir. Yüksekokul yönetim kurulu müdürün başkanlığında, müdür yardımcıları ve müdürce gösterilecek altı aday arasından yüksekokul kurulu tarafından üç yıl için seçilecek üç öğretim üyesinden oluşur. Bu kurulun görevi idari faaliyetlerde okul müdürüne yardımcı olmaktır. Bölüm başkanı, bölümün her düzeyde eğitim - öğretim ve araştırmalarından ve bölüme ait her türlü faaliyetin düzenli ve verimli bir şekilde yürütülmesinden sorumludur.

d) Finans Yönetimi

83. Mesleki ve teknik eğitim büyük oranda devlet tarafından finanse edilmektedir. Bunun yanı sıra mesleki ve teknik eğitime merkezi yönetim bütçesi dışında da sağlanan kaynaklar vardır. Bunlar:
 - 3308 sayılı yasa ile sağlanan gelirler,
 - Uluslararası projelerden eğitime aktarılan paylar,
 - Bağışlardan ve STK'lerden elde edilen gelirler,
 - Okullardaki döner sermaye işletmelerinden elde edilen gelirlerdir.
84. Grafik 5'te görüldüğü gibi; MEB'e ayrılan bütçenin GSYH'ye oranının yıllara göre en düşük %2,18 ile 2006 yılında, en yüksek ise %3,02 ile 2013 yılındadır. OECD ülkeleri 2009 yılı ortalaması ise %5,38'dir.

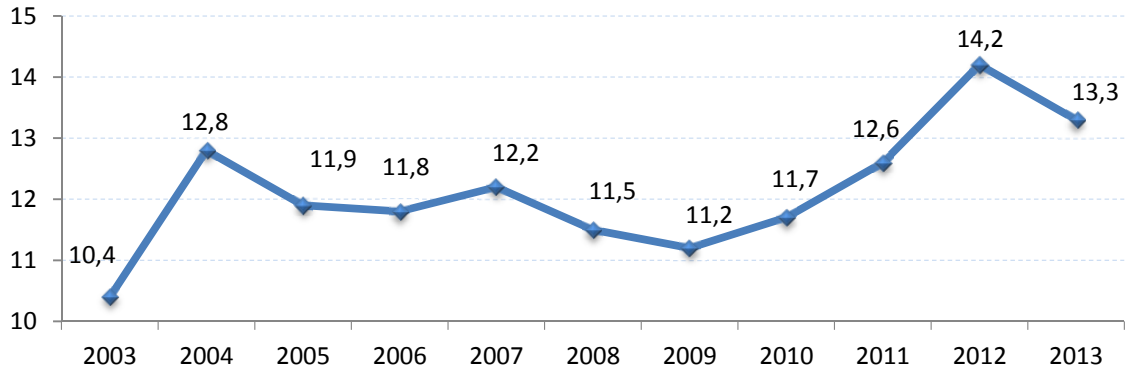
Grafik 5: Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinin GSYH' ye Oranı (%)

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri

85. MEB tarafından Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bütçeden ayrılan paylar yıllar itibariyle Grafik 6'da gösterilmiştir. En düşük pay %10,4 ile 2003 yılında, en yüksek pay ise %14,2 ile 2012 yılında ayrılmıştır.

Grafik 6: Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinden Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne Ayrılan Pay(%)

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri

86. 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun 12. maddesinde "Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) açılan mesleki ve teknik eğitim okullarında öğrenim gören her bir öğrenci için, 2012-2013 eğitim öğretim yılından başlamak üzere, resmî okullarda öğrenim gören bir öğrencinin okul türüne göre Devlete maliyetinin bir buçuk katını geçmemek üzere, her eğitim öğretim yılı için Maliye Bakanlığı ile MEB tarafından müştereken belirlenen tutarda, MEB bütçesine bu amaçla konulan ödenekten eğitim ve öğretim desteği yapılabilir." hükmüne yer verilmiştir. Bu şekilde OSB'lerde açılmış veya açılacak okullara finansal destek sağlamak için yasal altyapı oluşturulmuş ve 2012-2013 eğitim öğretim yılında on meslek alanında uygulamaya konulmuştur.

1.2.3.14. Eğitim Ortamları

87. Son yıllarda eğitim alanında yapılan çalışmalara bağlı olarak bina ve derslik sayısında önemli artış sağlanmıştır. 2012-2013 eğitim öğretim yılı için derslik başına düşen öğrenci

sayısı; genel ortaöğretimde 28, mesleki ve teknik ortaöğretimde 34'tür. Görüldüğü gibi mesleki ve teknik ortaöğretimde derslik başına düşen ortalama öğrenci sayısı genel ortaöğretimden fazladır. Bu durum, mesleki ve teknik eğitime daha fazla fiziki yatırımın yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

88. Mesleki ve teknik ortaöğretimde 61 alana uygun atölye standartları belirlenmiştir. Standartlar dahilinde atölyenin yerleşimi, donanımı ve birim maliyeti belirlenmiştir.
89. Ulusal ve uluslararası projeler (AB, Kalkınma Ajansları, SODES, UMEM vb.) ile sektörle yapılan iş birliği protokolleri kapsamında çok sayıda okulun altyapısı yenilenmekte, öğretmenler eğitilmekte ve işletmede meslek eğitiminin etkinliği artırılmaktadır.

1.2.3.15. Kalite Güvence Sistemi

90. Kalite güvencesi, genel olarak kalite standartlarının karşılandığını tespit etmek için bir projenin, hizmetin veya kurumun çeşitli yönlerinin sistematik olarak izlenmesi ve değerlendirilmesi olarak tanımlanır. Mesleki eğitimde kalite güvencesi; karşılıklı güveni, niteliklerin ve yetkinliklerin şeffaflığını ve tanınmasını destekleyerek istihdam edilebilirliğin artması, eğitime yönelik arz talep dengesinde örtüşmenin sağlanması ve hayat boyu öğrenime erişimin teşvik edilmesidir.
91. MEB, YÖK ve MYK tarafından yürütülen ve geliştirilen hayat boyu öğrenme kapsamındaki çeşitli projelerde sosyal ortakların karar mekanizmalarına katılımının sağlanması, değişik seviyelerde öğrenme çıktılarının sektör yardımıyla hazırlanması, örgün ve yaygın öğretim programlarının modül-kredi değerlerinin belirlenmesi, staj ve işbaşında eğitim gibi faaliyetlerin kredilendirilmesi, danışmanlık ve rehberlik, bilgilendirme sistemleri, önceki öğrenmenin tanınması, değerlendirilmesi ve geçerliliği, belgelendirme, kalite güvencesi konularına öncelik verilmektedir.
92. İş dünyasının ve öğrencilerin ihtiyaç duyduğu kalitede; güncel, nitelikli, ölçülebilir ve sürdürülebilir bir mesleki ve teknik eğitime ulaşmak için; Kalite, Eğitim ve İletişim üst başlıkları altında çok yönlü faaliyetler gerçekleştirmek ve mesleki ve teknik eğitimde ulusal kalite güvence sistemini oluşturmak amacıyla geliştirilen Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Kalitesinin Geliştirilmesi Projesi-1 (METEK-1) ile Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Kalitesinin Geliştirilmesi Projesi-2 (METEK-2) uygulanmaktadır. MEB kalitede iç izlemeyi gerçekleştirmek amacıyla Mesleki ve Teknik Eğitimde Kalite Geliştirme Merkezi oluşturulması çalışmalarını METEK 1 Birinci Bileşeni kapsamında sürdürmektedir. Kalitenin dış izleme ile ilgili çalışmaları ise METEK 2 Projesi kapsamında geliştirilecektir.

1.2.3.16. Mesleki ve Teknik Eğitim ile İstihdam İlişkisi

93. Teknolojideki hızlı değişim ile birlikte ortaya çıkan yeni bilimsel ve teknik alanlar, nitelikli işgücüne duyulan ihtiyacı her geçen gün artırmakta ve çağdaş teknolojileri içeren kaliteli bir mesleki ve teknik eğitimi zorunlu hale getirmektedir. Dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak iş piyasası sürekli olarak değişmekte ve bu değişimler bireyin bir

işte istihdam edilebilmesi için gereken mesleki nitelikleri de farklılaştırmaktadır. İş için gerekli mesleki niteliklerin değişmesi mesleki ve teknik eğitimde de kapsamlı değişimleri gerekli kılmaktadır.

94. 2014-2018 dönemini kapsayan 10. Kalkınma Planında yer alan öncelikli dönüşüm programlarından “Temel ve Mesleki Becerilerin Geliştirilmesi Programı” bu çerçevede oluşturulmuştur. Söz konusu programda bireylerin, mesleki becerilerinin yanı sıra, iş yaşamının gerektirdiği temel becerilere sahip olması, eğitim sistemi ile çalışma hayatı arasındaki ilişkinin güçlendirilmesinin ülkemizdeki insan kaynağının gelişimi açısından önemi vurgulanmıştır. Ayrıca bu programla bireylerin, çalışma hayatının gerektirdiği bilgi ve iletişim teknolojileri, yabancı dil, finansal okuryazarlık, problem çözme, eleştirel düşünme, iletişim, liderlik, kariyer planlama ve iş arama gibi temel beceriler ile sanatsal ve sportif becerilere sahip olması amaçlanmaktadır.
95. Ekonominin ihtiyaç duyduğu alanlardaki nitelikli personel temininde zorluk yaşanmasına rağmen, mesleki ve teknik eğitim mezunlarının işsizlik oranı yüksektir. Bu oran 2002 yılında %14, 2007 yılında %12 ve 2012 yılında ise %10,1 olarak gerçekleşmiştir.
96. İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Eylem Planı’nda (İMEİGEP) yer alan, iş piyasasının ihtiyaçlarına uygun olarak mesleki ve teknik eğitimin verilmesi, eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi, aktif iş gücü piyasası politikalarının etkin olarak uygulanması, mesleksizlik sorununun giderilerek iş gücünün istihdam edilebilirliğinin artırılması doğrultusunda bazı OSB’lerde bulunan mesleki eğitim okul ve kurumlarının kapasitelerinin geliştirilmesi ve/veya yeni meslek liselerinin kurulmasının hızla yaygınlaştırılması amaçlarıyla, 6 Ekim 2012 tarihinde BSTB ile MEB arasında Organize Sanayi Bölgelerinde Mesleki ve Teknik Eğitimin Güçlendirilmesi Protokolü imzalanmıştır. Bu protokol ile OSB’lerde yeni meslek liselerinin açılması, öğrenci başına teşvik verilerek gerekli olan nitelikli eleman ihtiyacının karşılanması ve istihdamın artırılması hedeflenmektedir.
97. Protokol kapsamında; elektrik-elektronik, endüstriyel otomasyon, gıda, kimya, makine, metal, mobilya ve iç mekân tasarımı, motorlu araçlar, plastik, tekstil, tesisat teknolojisi ve iklimlendirme, yenilenebilir enerji teknolojileri alanları ile 9. Sınıf öğrencilerinin resmi bütçeden aktarılan paydan öğrenci birim maliyeti belirlenmiş ve Maliye Bakanlığı ile ortak olarak hazırlanan tebliğ güncellenerek 07 Eylül 2013 tarihli 28758 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
98. Genç nüfusumuzun niteliğini geliştirerek istihdamını artırmak amacıyla, MEB, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (İŞKUR), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanlığı (TOBB) ile TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Rektörlüğü iş birliğinde hazırlanan Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri (UMEM) Projesi Uygulama Protokolü 23 Haziran 2010 tarihinde imzalanarak yürürlüğe girmiştir.

1.2.3.17. Girişimcilik

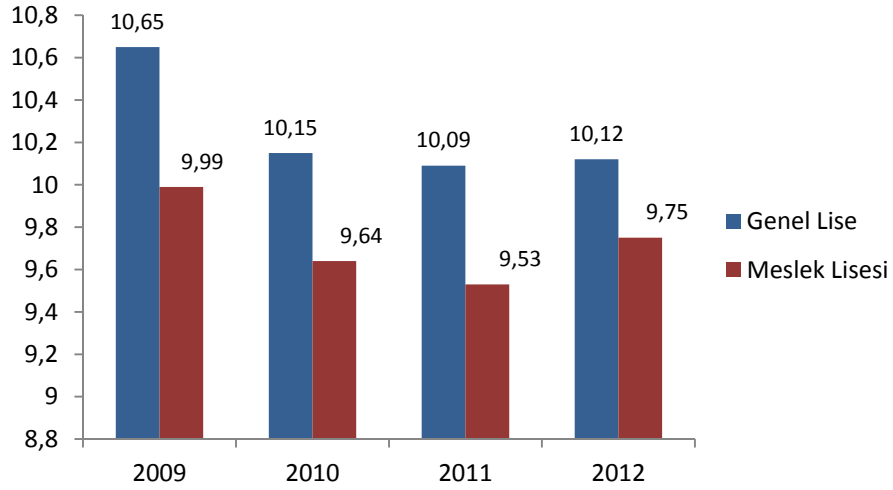
99. Eğitimin bireysel ve toplumsal getirisini yükseltmede girişimcilik önemli bir yere sahiptir. Girişimci, kendisinin ve çevresinin kazanımlarını faydaya dönüştüren bir öncü ve katalizör rolü oynamaktadır.
100. Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında verilen teorik ve uygulamalı mesleki eğitimle öğrenciler iş hayatına yönelik bilgi ve beceri ile donatılmaktadırlar. Öğrenciler bu bilgi ve becerilerle bir başkasının yanında çalışabilecekleri gibi kendi işlerini de kurabilecek girişimci bir ruhla yetiştirilmektedir. Bu bağlamda iş kurma fikirleri verilmesi, girişimci fikirlerin ortaya konulması, bireylere iş kurmak için gerekli yasal işlemlerin neler olduğunun anlatılması, mezunların cesaretlendirilmesi ve motivasyonunun sağlanması amacı ile MEB tarafından Girişimcilik El Rehberi hazırlanmıştır.
101. Türkiye’de girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması ve yeni girişimcilerin yetişmesi için politikalar geliştirilmektedir. Bu çerçevede girişimcilik, MEB, BSTB, TÜBİTAK, KOSGEB, TOBB ve İşKUR başta olmak üzere çeşitli kurum ve kuruluşların programları ile desteklenmektedir. Girişimci adaylarının kendi iş fikirlerine yönelik iş planlarını hazırlayabilecek bilgi ve deneyimi kazanmaları amacıyla uygulamalı girişimcilik eğitimi, yeni girişimci desteği gibi uygulamalar İş Geliştirme Merkezi (İşGEM), Avrupa Birliği İş Geliştirme Merkezleri (ABİGEM) vb. kurumlar aracılığı ile verilmektedir.
102. MEB, BSTB ve TÜBİTAK arasında mesleki ve teknik eğitimin kalitesinin artırılması ve yenilikçilik konusunda toplumsal farkındalığın oluşması amacıyla Girişimciliğin Geliştirilmesi Protokolü imzalanmıştır. Bu kapsamda 15000 yönetici ve öğretmene 2013-2015 yılları arasında öğretmenlik, liderlik ve girişimcilik konulu eğitim verilmektedir.
103. 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun destek mekanizmalarından birisi olan Teknogirişim Sermayesi Desteği, örgün öğretim veren üniversitelerin herhangi bir lisans programından bir yıl içinde mezun olabilecek durumdaki öğrenci, yüksek lisans veya doktora öğrencisi ya da lisans, yüksek lisans veya doktora derecelerinden birini ön başvuru tarihinden en çok beş yıl önce almış kişilerin, teknoloji ve yenilik odaklı iş fikirlerini, desteği veren merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından desteklenmesi uygun bulunan bir iş planı çerçevesinde, katma değer ve nitelikli istihdam yaratma potansiyeli yüksek teşebbüslere dönüştürebilmelerini teşvik etmek için düzenlenmiştir.

1.2.3.18. Mezunların İş Piyasasına Geçişleri

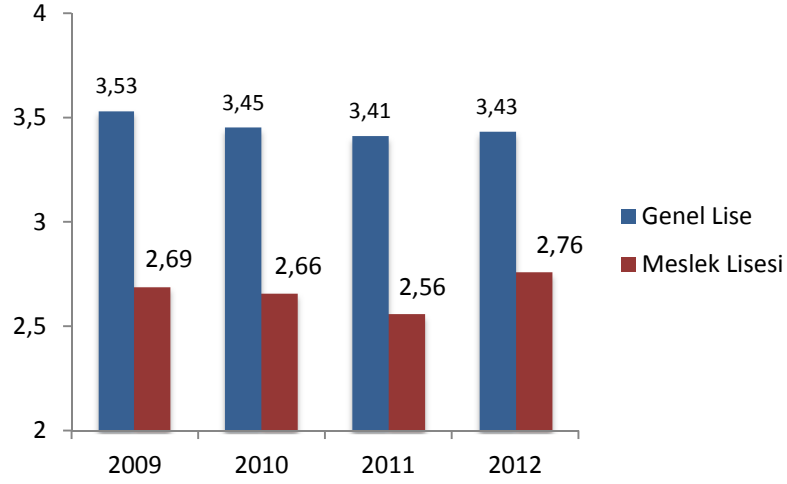
104. Türkiye’nin hem genç bir nüfusa sahip olması hem de çalışabilir yaştaki nüfusunun her yıl artış göstermesi, artan işgücüne paralel istihdam fırsatlarının çeşitlendirilmesini gerektirmektedir. Eğitimi geliştirecek ve istihdamı artıracak politikalar öncelikli konumdadır. Mesleki ve teknik eğitime ihtiyaç duyulan alanların belirlenmesi ve bu ihtiyaçlara göre eğitim planlamasının yapılmasına yönelik çalışmalar sürdürölmektedir.

105. Tarım, sanayi, inşaat ve hizmet sektörlerindeki toplam istihdamın gösterildiği Grafik 7 incelendiğinde genel lise mezunlarının istihdamdaki payının daha yüksek olduğu görülmektedir.

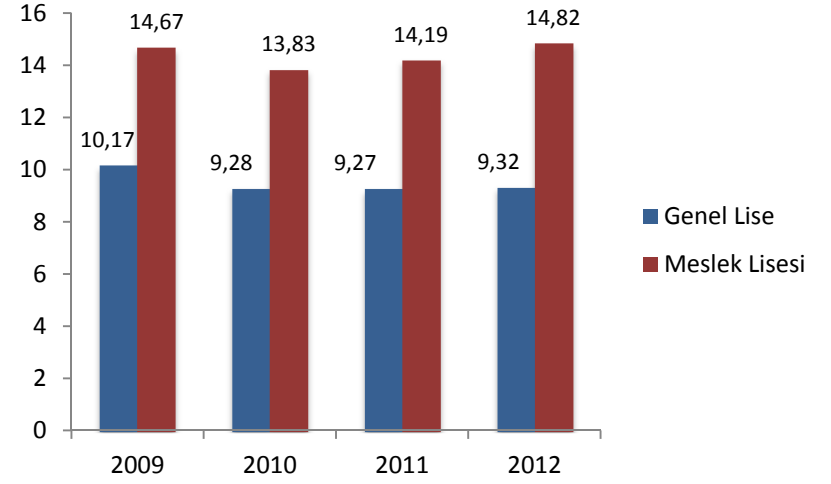
Grafik 7: Tarım, Sanayi, Hizmet ve İnşaat Sektörlerinin Tamamında Meslek Lisesi ve Genel Lise Mezunlarının İstihdam Payı (%)

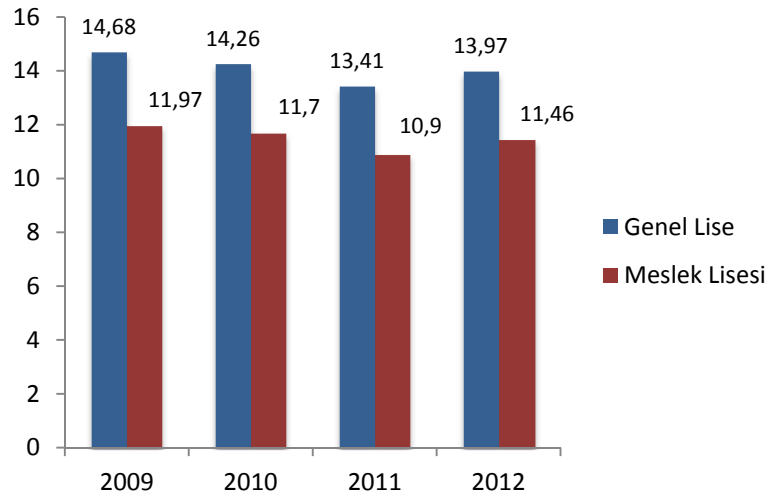
Grafik 8: Meslek Lisesi ve Genel Lise Mezunlarının Sektörlerdeki İstihdam Payı (%)
(2009-2012)

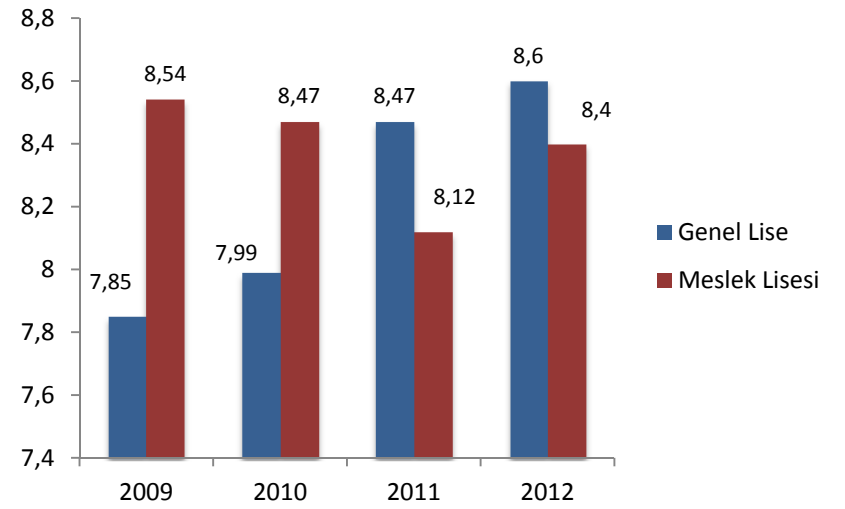
Tarım Sektörü

Sanayi Sektörü

Hizmet Sektörü

İNşaat Sektörü

1.2.3.19. İşgücü Piyasasının İhtiyaç Duyduğu Beceriler ve Meslekler

106. BSTB'nin 2012'de yaptırdığı araştırmanın sonuç raporuna göre 2013 yılı için firmaların en çok ihtiyaç duyacakları becerilerin firma ölçeğine göre dağılımı Tablo 5'te yer almaktadır. Mesleki ve teknik becerilere mikro ölçekli firmalarda %53,4; küçük ölçekli firmalarda %56,2; orta ölçekli firmalarda %61,8 ve büyük ölçekli firmalarda %56,7 oranında ihtiyaç duyulmaktadır. Firma ölçekleri büyüdükçe, temel beceriler olarak tanımlanan, iletişim becerileri, ekip çalışması, yönetim ve liderlik becerileri, problem çözme, yabancı dil ve yenilikçilik gibi becerilere yönelik ihtiyaç da büyümektedir. Buna karşın iş ahlakı ve iş disiplini mikro ve küçük ölçekli firmalarda daha çok ihtiyaç duyulan beceriler iken (%26,1; %30,2) orta ve büyük ölçekli firmalarda daha az ihtiyaç duyulan (%18,1; %16,1) beceriler arasındadır.

Tablo 4: 2013'te Çalışanların En Çok İhtiyaç Duyacakları Becerilerin Firma Ölçeğine Göre Dağılımı (Ölçek İçi Oran %)

	FİRMA ÖLÇEĞİ			
	MİKRO	KÜÇÜK	ORTA	BÜYÜK
Mesleki ve Teknik Beceriler	53,4	56,2	61,8	56,7
İletişim Becerileri	11,4	12,6	13,4	18,7
Ekip Çalışması	19,9	25,7	24,2	28,7
Yönetim/Liderlik Becerileri	4,0	6,4	5,3	12,3
Problem Çözme	8,2	15,5	13,2	15,8
Yabancı Dil	6,0	11,9	13,8	19,6
İş Ahlakı ve İş Disiplini	26,1	30,2	18,1	16,1
Yenilikçilik	9,9	15,4	15,7	18,1
Diğer	2,6	1,7	3,6	2,9
İhtiyaç Duyduğu Beceriler	4,8	2,9	2,5	1,8

Kaynak: BSTB, Türkiye'nin İnsan Kaynağının Belirlenmesi, 2013

107. Tablo 4 incelendiğinde firma ölçeği büyüdükçe başvuranların veya çalışanların yabancı dil becerilerini eksik bulan firmaların oranının arttığı görülmektedir. Firma ölçeği küçüldükçe başvuranların veya çalışanların iş ahlakı ve iş disiplini eksikliği önemli bir sorun olarak belirtilmiştir. Firma ölçeklerine göre başvuranların veya çalışanların becerilerinde görülen eksikliklerin farklılaşması firmaların ihtiyaç duyduğu becerilerdeki farklılaşmanın bir sonucudur. Küçük veya mikro ölçekli firmalar daha çok yerel ve ulusal çapta çalışmalar yürüttüğü için yabancı dil becerilerine daha az ihtiyaç duyarken uluslararası çapta üretim yapan büyük ölçekli firmalar yabancı dil becerilerine daha fazla ihtiyaç duymaktadır

Tablo 5:Firmaların İşgücünde Eksik Buldukları Beceri ve Özellikler (Ölçek İçi Oran %)

	FİRMA ÖLÇEĞİ			
	MİKRO	KÜÇÜK	ORTA	BÜYÜK
Herhangi Bir Eksiklik Görmüyorum	27,0	24,4	24,8	27,8
Alanıyla İlgili Mesleki ve Teknik Beceriler	35,3	39,5	36,2	35,0
Temel Okuma Yazma	1,4	3,3	3,5	1,7
Yabancı Dil Becerileri	5,0	13,1	16,4	21,2
Denetim ve Tecrübe	17,4	25,2	25,7	22,6
İletişim Becerileri	6,9	8,8	7,5	8,0
İş Ahlakı ve İş Disiplini	21,5	21,1	12,1	8,9
Motivasyon	11,3	15,6	12,1	11,7
İşyerine ve İşe Uyum	14,9	12,6	13,4	12,0
Diğer	2,8	1,2	1,1	2,3

Kaynak: BTSB, Türkiye'nin İnsan Kaynağının Belirlenmesi, 2013

108. İşgücü piyasasında ihtiyaç duyulan meslekleri belirlemek, bu meslekler için gerekli becerileri tespit etmek, önümüzdeki dönemlerde istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekleri tahmin etmek, işgücü piyasasında meydana gelen değişim ve gelişmeleri izleyerek bu değişim ve gelişmelerin işgücü ihtiyacı üzerindeki etkisini ortaya çıkartmak ve alınması gereken önlemleri belirlemek amacıyla İŞKUR ve sosyal paydaşlarca ülke genelinde işgücü piyasası ihtiyaç analizleri yapılmaktadır. Ayrıca OSANOR, METGE, MEGEP, MTEM, İKMEP, HBÖ, METEK-1 vb. projeler kapsamında mesleki ve teknik eğitimin çok yönlü olarak planlanması için yapılan iş piyasası ihtiyaç analizleri eğitim müfredatının hazırlanmasında ve güncellenmesinde kullanılmaktadır.

1.2.3.20. Özel Politika Gerektiren Grupların Eğitimi

109. Kadınlar, gençler, engelliler, uzun süreli işsizler, hükümlüler, eski hükümlüler, güvenlik sebebi ile göç etmiş kişiler, göçebe yaşam süren ailelerin çocukları gibi işgücüne ve istihdama girişte güçlük yaşayan dolayısıyla da korunmaya ve desteklenmeye ihtiyaç duyan gruplar özel politika gerektiren gruplardır.

110. Sosyal içerme kapsamında özel politika gerektiren gruplara yönelik MEB tarafından 2011-2013 yılı yatırım programında yer alan Mesleki Becerilerin Geliştirilmesi Projesi (MESGEP) sürdürülmektedir. Projenin amacı; mesleksiz olan ve istihdama yönelik bir mesleği olmayan genç işsizlere, genel olarak özel politika gerektiren gruplara ve mesleğini değiştirmek isteyenlere ilgi ve yetenekleri göz önünde bulundurularak meslek edindirmek ve MTE kurumlarındaki yönetici ve öğretmenlerin kalite standartlarını yükseltmektir.

111. Kız çocukları ve kadınlar öncelikli olmak üzere, tüm vatandaşları geleceğin meslekleri doğrultusunda eğitim düzeylerini ve yeterliliklerini artırarak ekonomik ve sosyal hayata hazırlamak, meslek edinmelerine yönelik eğitim ortamlarını oluşturmak, bu yolla ülke ekonomisi ve yönetiminde söz sahibi olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Özellikle Kız Çocuklarının Okullulaşma Oranlarının Artırılması Projesi 1(KEP-1) ve Özellikle Kız Çocuklarının Okula Devam Oranlarının Artırılması Projesi-2(KEP-2) yürütülmektedir.
112. Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve İŞKUR gibi kurum ve kuruluşlar da özel politika gerektiren gruplara yönelik meslek kursları düzenlemektedir.

1.2.3.21. Aktif İşgücü Faaliyetleri

113. Aktif işgücü politikaları, işgücü arzı ve talebini uyumlaştırma politikaları olarak tanımlanan ve iş arayanlar ile işverenleri doğrudan eşleştirmeyi, işgücünün niteliğini artıran işgücü eğitimini (arz), kamu yararına çalışma, iş kurma ve istihdam sübvansiyonları kapsamında iş oluşturmayı (talep) içeren politikaların tümüne birden verilen isimdir. Aktif işgücü programları kapsamında Türkiye İş Kurumunun sunduğu hizmetler mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları, girişimcilik eğitim programları ve toplum yararına programlardır.
114. Aktif işgücü faaliyetleri kapsamında 2010 yılında 81 ilde açılan yaklaşık 11.821 programa 211.627 kişi, 2011 yılında açılan 16.594 programa 250.016 kişi, 2012 yılında ise 27.351 programa 464.645 kişi, 2013 yılında (TYP dahil) 36.107 kurs/programa 417.257 kişi katılmıştır. Verilerden anlaşılacağı üzere 2010 yılına kıyasla 2011 yılında toplam kurs sayısında yaklaşık %40, kursiyer sayısında ise %18 oranında; 2011 yılına kıyasla 2012 yılında toplam kurs sayısında %64, kursiyer sayısında ise %85 oranında bir artış gerçekleşmiştir. 2012 yılına kıyasla 2013'te kurs/program sayısı % 32 artmış, katılımcı sayısı %11 azalmıştır.
115. 2010 yılında uygulanmaya başlanan UMEM Projesinin başlangıç bütçesi 119.270.553 TL'dir. Proje kapsamında sanayisi gelişmiş olan 19 ilde TOBB ETÜ tarafından İş Piyasası Analizi Araştırma Çalışması yapılmış, sektör ve üniversite iş birliğinde öğretmenler eğitime alınmıştır. 2012 yılında ek protokol yapılarak tarım ve hizmetler sektörü de proje kapsamına alınmış, İş Piyasası Analizi Araştırması sonuçları doğrultusunda yeni okulların proje kapsamına alınmasıyla sanayi sektörü okul sayısı 140 ve tarım ve hizmetler sektörü okul sayısı da 63 olarak belirlenmiş olup, proje okulu sayısı sayı 2013 yılında 213'e yükselmiştir. 2012 Aralık sonu itibarıyla 4682 kurs açılmış, bu kurslarda 60.426 kursiyer eğitim almıştır. Bu kursiyerlerden 18.752'si iş başı eğitimini de talep etmiş olup, kursiyerlerden 31.125'i istihdam edilmiştir. 2013 yılında toplam 5.061 UMEM kurs/programına toplamda 55.705 kişi katılmıştır.

1.2.3.22. İş Sağlığı ve Güvenliği

116. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununa göre işveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlüdür. İşveren, mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden çalışanların korunmasına yönelik çalışmaları da kapsayacak iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması için iş güvenliği uzmanı, iş yeri hekimi ve diğer sağlık personelini bulundurmak zorundadır.
117. Avrupa Birliğine üye ülkelerde iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucu yılda; 5.500 kişinin hayatını kaybettiği, 75.000 kişinin sürekli çalışamaz duruma geldiği, 149 milyon işgünü ve 20 milyar Euro maddi kaybın meydana geldiği rapor edilmektedir. Avrupa Birliği ülkelerinde iş günü kayıplarının %50-60'ı, işle ilgili stres kaynaklı hastalıklar nedeniyle olmaktadır.
118. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) istatistiklerine göre 2011 yılında Türkiye'de 69.227 iş kazası olmuş, 697 meslek hastalığı tespit edilmiş, bu vakaların 1.710' u (1.700 iş kazası sonucu ölüm, 10 meslek hastalığı sonucu ölüm) ölümle sonuçlanmıştır. Sürekli iş göremez hale gelen 2.216 kişiden 123'ü meslek hastalıkları nedeni ile iş göremez hale gelmiştir. 2012 yılına gelindiğinde ise toplam iş kazası sayısı 74.871'e yükselmiş meslek hastalığı sayısı ise 395'e gerilemiştir. Söz konusu kaza ve hastalıkların 745'i ölümle sonuçlanmış (744 kişi iş kazası, 1 kişi meslek hastalığı sebebiyle hayatını kaybetmiştir), sürekli iş göremez hale gelen 2.209 kişinin 173'ü ise meslek hastalıkları sebebiyle bu duruma gelmiştir.

1.2.3.23. Öğrenci ve Mezunların Ulusal ve Uluslararası Hareketliliği

119. Dünyada mal, hizmet ve sermayenin hızlı hareketliliğine paralel olarak beşeri sermayenin hareketliliği de kaçınılmaz hale gelmiştir. Dolayısıyla yaşadığımız çağın en temel karakteristiği olan hareketliliğin ve hızın gereklerine uygun, ulusal ve küresel taleplere cevap verebilecek, istihdam stratejisi temelinde, beceri odaklı, esnek ve geçirgen bir mesleki eğitim sisteminin oluşturulması zorunludur.
120. Europass, AB düzeyinde bir eğitim programına girmek isteyen veya iş arayan Avrupa vatandaşlarının gönüllü kullanımına açık ve sahip oldukları yetkinlik ve yeterliliklerin tanınırlığını sağlayan dokümanlar klasörüdür. AB ve Avrupa Ekonomik Alanındaki her ülkede Ulusal Europass Merkezi, Europass belgeleri ile ilgili tüm faaliyetleri koordine eder. Türkiye'de Ulusal Europass Merkezi MYK'dir.
121. Ulusal ve uluslararası meslek standartları göz önünde bulundurularak eğitimin planlanması, beceri ve yetkinliklerin yeterince şeffaflaştırılması, objektif bir ölçme ve değerlendirme sisteminin kurulması, yabancı dil yeterliliğinin sağlanması, Europass ekleri doğrultusunda mezuniyet belgelerinin düzenlenmesi öğrenci ve mezunların ulusal ve uluslararası hareketliliğine önemli katkı sağlayacaktır.

BÖLÜM II

2.1. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM SİSTEMİNİN ANALİZİ (GZFT)

2.1.1. Güçlü Yönler

ERİŞİM	KAPASİTE	İSTİHDAM
<ol style="list-style-type: none">Ortaöğretime devam etme hakkını elde ederek meslek liselerine başvuran tüm öğrencilerin herhangi bir ayırım yapılmaksızın kaydedilmesiMesleki ve teknik eğitim kurumlarının ülke düzeyinde yaygın olarak teşkilatlanmış olmasıÜlkenin her tarafında yaygın mesleki eğitim kurslarının varlığıMesleki ve teknik eğitimde program türünün yeterli sayıda olmasıMesleki ve teknik eğitimde bilişim alt yapısının ve iletişim olanaklarının güçlü olması	<ol style="list-style-type: none">İhtiyaçların bilinmesiYeniliğe açık genç nüfusun varlığıGelişmiş ve yerleşik bir kurum kültürünün olmasıProje ve iş birliği protokolü hazırlama ve uygulama potansiyelinin yüksek olmasıMerkez ve taşra teşkilatı arasında yatay ve dikey iletişim, dayanışma ve iş birliğinin varlığıModüler eğitim sisteminin varlığıYasal ve idari düzenlemelerin varlığıMesleki yeterlilik sisteminin varlığıGüçlü okul ve kurum altyapısının ve deneyimli öğretmen kadrosunun varlığıMesleki ve teknik eğitim için donatım ve fiziki kapasitenin varlığıÖğretmen başına düşen öğrenci sayısının standartlar dahilinde olmasıPlanlama, yönetim, finansman ve uygulama konusunda güçlü kamuoyu desteğinin varlığıStaj ve işletmede meslek eğitimine yönelik kültürün varlığı	<ol style="list-style-type: none">İstihdama ve ekonomik kalkınmaya yönelik eğitimin verilmesiUlusal ve uluslararası proje ve iş birliği protokollerinin varlığıİstihdama yönelik teşvik sisteminin varlığıİşverenlerin mesleki ve teknik eğitime değer atfetmesiMeslek örgütlerinin teşvik amacıyla düzenlediği yarışmaların varlığı

2.1.2. Zayıf Yönler

ERİŞİM	KAPASİTE	İSTİHDAM
1. Okul türü ve programlar arasında geçişlere imkân verecek yeterince esnek bir yapının olmaması	1. İlgili sektörlerin sürecin yönetiminde ve karar alma mekanizmalarında yer almaması	1. Sektörün ihtiyaçlarına uygun nitelikte ve istenilen sayıda işgücü yetiştirilememesi
2. Mesleki ve teknik eğitim konusunda farkındalık çalışmalarının yetersizliği	2. Mesleki ve teknik eğitim programlarının uygulanmasında okul sanayi iş birliğinin yeterince olmaması	2. Mesleki ve teknik eğitimde anahtar beceriler ve mesleki temel yetkinliklerin yeterince kazandırılmaması
3. Taraflarda iletişim eksikliği ve paydaşların etkin katılımının sağlanamaması	3. Mesleki yönelimde öğrenci ilgi ve yeteneklerinin dikkate alınmaması	3. Mezunların yeterli düzeyde izlenememesi
4. Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin mesleki ve teknik eğitime erişimlerinin istenilen düzeyde sağlanamaması	4. Mesleki ve teknik eğitimde kalite güvence sisteminin olmaması	4. Mezunların istihdam fırsatları konusunda yeterince bilgilendirilmemesi
5. Alan tercih kriter ve süreçlerinin yeterince oluşturulmaması	5. Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin yetersiz olması	5. Mesleki ve teknik eğitim öğrenci ve kursiyerlerine yaratıcılığın, yenilikçiliğin ve girişimciliğin yeterince kazandırılmaması
	6. İşletmelerde mesleki eğitiminin ve stajın yeterli nitelikte olmaması	6. Mesleki ve teknik eğitim öğrencilerinin sosyal becerilerinin yeterince geliştirilememesi
	7. Öğrenciler ile yeni teknolojilerin yeterince buluşamaması	7. Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin istihdama hazırlanmasının istenilen düzeyde sağlanamaması
	8. İşgücü ihtiyaç analizlerinin yeterince dikkate alınmadan okul, alan ve dalların açılması	
	9. Finansmanın yeterli olmaması	
	10. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları için akreditasyon sisteminin olmaması	
	11. Eğiticilerin sektör tecrübelerinin yeterince güncel olmaması	
	12. Derslik başına düşen öğrenci sayısının standartları sağlayamaması	
	13. Mesleki ve teknik eğitim paydaşları arasında koordinasyon eksikliğinin olması	
	14. Mesleki ve teknik eğitimde ölçme ve değerlendirmenin sınıf geçme sistemine göre yapılması ve kredi sisteminin kullanılmaması	
	15. Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında verilen yabancı dil eğitiminin yetersiz olması	
	16. Modüler ve öğrenci merkezli eğitimin okullar tarafından yeterince anlaşılması	
	17. Eğitim modüllerinin merkezden hazırlanması	
	18. Mesleki ve teknik ortaöğretim programları ile yükseköğretim programlarının uyumsuzluğu	

2.1.3. Fırsatlar

ERİŞİM	KAPASİTE	İSTİHDAM
<ol style="list-style-type: none">1. Üst politika belgelerinde mesleki ve teknik eğitimin farkındalığına vurgu yapılması2. Dünyada mesleki ve teknik eğitim ağırlıklı yaklaşımların benimsenmesi3. Yerel yönetimlerin mesleki ve teknik eğitime destek vermesi4. Sosyal ortakların mesleki ve teknik eğitime olumlu bakması ve imkânlar sağlaması5. Mesleki ve teknik eğitimde aktif yer alacak genç nüfusun varlığı6. Bilişim teknolojilerinin mesleki ve teknik eğitim alanında bilgiye erişimde kolaylık sağlaması	<ol style="list-style-type: none">1. MYK, İŞKUR vb. kurum ve kuruluşların varlığı2. Mesleki ve teknik eğitimin finansmanında uluslararası fon kaynaklarının olması3. AB uyum sürecinin mesleki ve teknik eğitime olumlu etkisi4. Mesleki ve teknik eğitim alanında yetişmiş insan gücünün olması5. Türkiye ekonomisinin büyüme eğiliminde olması6. Mesleki ve teknik eğitim bina ve atölyelerinin özel sektörle ortak kullanılması7. Hayırsever katkılarının olması	<ol style="list-style-type: none">1. Ekonomik büyümede istikrarın olması2. Sektörün nitelikli insan gücü ihtiyacının olması3. Sanayi sektörünün büyüme eğiliminde olması4. KOBİ'lere yönelik teşviklerin olması ve mesleki ve teknik eğitime olumlu yansımaları5. Türkiye'nin jeopolitik konumu itibarıyla girişimcilerin ve işgücünün hareketlilik imkânının olması6. Yeni meslek alanlarının ortaya çıkması7. İstihdama yönelik aktif işgücü programları

2.1.4.Tehditler

ERİŞİM	KAPASİTE	İSTİHDAM
<ol style="list-style-type: none">1. Mesleki ve teknik eğitime yeterince sosyal ve ekonomik değer atfedilmemesi2. Genç nüfusun çok olması3. Mesleki rehberlik ve kariyer geliştirme süreçlerinin yetersiz olması4. Akademik başarısı zayıf öğrencilerin mesleki ve teknik eğitime gelmesi5. Aile ve öğrencilerin meslek ve iş hayatıyla ilgili yeterince bilgi sahibi olmaması6. Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarına giden öğrencilere karşı toplumda olumsuz algının olması	<ol style="list-style-type: none">1. Mesleki ve teknik eğitime yönelik strateji ve politikaların zayıf olması2. Mesleki ve teknik ortaöğretimin devamı niteliğindeki yükseköğretim programlarının yeterli olmaması3. Gelişen ve değişen teknolojiye uygun donatımın maliyetinin yüksek olması4. Öğretmen yetiştirme ve istihdamının planlanmasında yükseköğretim kurumlarıyla iş birliğinin yetersiz olması5. Yönetici ve öğretmenlerin mesleki ve alan yeterliliklerinin belirlenmemesi, öğretmen seçiminin genel kültür, yetenek ve eğitim bilimleri alanında kuramsal bilgi ile sınırlı yapılması6. Merkezi planlama ve yönetim7. Finansmanın orta ve uzun vadede sürdürülebilirliğinin zayıf olması8. Genel liselerin kapatılması ile mesleki ve teknik eğitime devredilen binaların uygun olmaması9. Bazı mesleki ve teknik eğitim okullarında ikili eğitimin olması	<ol style="list-style-type: none">1. İş yerlerinde üretim maliyetini düşürmek amacıyla vasıfsız ve niteliksiz işgücü çalıştırılması2. Kayıt dışı istihdamın yüksek olması3. İşgücü piyasasındaki arz ve talep dengesizliği4. İş piyasalarının yeterince şeffaf olmaması5. Mezunların eğitim gördükleri alanlarda yeterince istihdam edilmemesi6. Mezunların alanlarında çalışmak istememesi7. Bölgeler arası gelişmişlik farklarının olması8. İstihdam için mesleki yeterlilik belgelerinin zorunlu görülmemesi9. Mesleki ve teknik eğitim mezunlarının işgücü piyasalarından daha çok yükseköğretimi tercih etmeleri10. İş yeri eğitimi ve staj konusunda işletmelerin etkin davranmaması11. Ucuz işgücü hareketliliğinin ülke sınırlarını tanımadan gittikçe yayılması

2.2.MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN TEMEL SORUN ALANLARI

2.2.1.Mesleki ve Teknik Eğitime Erişim

122. Mesleki ve teknik eğitimle ilgili toplumda yeterince farkındalık olduğu söylenemez. Mesleki ve teknik eğitim ikincil bir eğitim olarak görülmekte, sosyal ve ekonomik değer daha çok genel ortaöğretim ve yükseköğretime atfedilmektedir. Bu algı başarılı öğrencilerin mesleki eğitimi tercih etmesine engel teşkil etmektedir.
123. Ülkemizde eğitimin erişilebilirliğini, uygulanabilirliğini ve ulusal ve uluslararası geçerliliğini iyileştirme ve geliştirmeye yönelik birçok faaliyet ve proje yürütülmektedir. Bu faaliyet ve projeler kız ve erkek çocukların kaliteli eğitim görme haklarını güvence altına alacak eğitim politikalarının oluşturulması ve uygulanması için gerekli veri ve bilgi birikimini oluşturmak bakımından önemlidir. Her yaş grubundaki bireyin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda hayat boyu öğrenmeyi esas alan bir yaklaşımla mesleki ve teknik eğitime katılımlarını sağlamak, belgelemek ve belgeleri transfer edilebilir hale getirmek gerekmektedir.
124. İşgücü piyasasının yeterince şeffaf olmaması nedeniyle çalışanlara sunduğu imkânlar konusunda öğrenciler ve aileler yeterli bilgiye sahip değildir. Öğrenenlerin, işgücü piyasası çalışanlarının ve işverenlerin mesleki ve teknik eğitime erişim imkânlarından haberdar olabilecekleri ve bilgi alabilecekleri ortak bir portal bulunmamaktadır.
125. Eğitim ve öğretimin bütün süreçleri merkezi planlama ve yönetimle gerçekleştirildiği için bürokratik engeller erişimi güçleştirmektedir.
126. Eğitim kademeleri ve okul türleri arasında yatay ve dikey hareketliliğin yeterince esnek ve geçirgen olmaması nedeniyle bireyler kazanımlarını bir başka mesleğin becerilerini edinmede fırsat olarak kullanamamaktadır.
127. Özel politika gerektiren grupların örgün ve yaygın mesleki eğitime erişimi konusunda altyapı sorunları bulunmaktadır.
128. Okul sadece örgün eğitim ve öğretimin yapıldığı mekân olarak algılanmakta işverenler ürün geliştirme, işgücü piyasasında çalışanlar ise yeni beceriler kazanma ve mevcut becerilerini geliştirme konusunda okulu hizmet merkezi olarak görmemektedir. Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarının araştırma ve laboratuvar altyapıları akademik ve endüstriyel Ar-Ge faaliyetleri için kullanılmamakta ve bu konuda sektör ile yeterince iş birliği yapılmamaktadır.

2.2.2.Mesleki ve Teknik Eğitimde Kapasite

129. Küreselleşen ekonomi vasıflı ve nitelikli işgücüne olan ihtiyacı daha da artırmaktadır. Genç nüfusa sahip Türkiye’de gençler arasında işsizlik oranının yüksek olması potansiyel sorunlara işaret etmektedir. Bu sorunların çözümüne yönelik atılacak en önemli adımlardan biri, dünyadaki pek çok örnekte de görüldüğü gibi mesleki ve teknik eğitimin

kalitesinin artırılması ve iş dünyasıyla mesleki ve teknik eğitim arasındaki bağların daha da güçlendirilmesidir.

130. Uluslararası meslek verilerinin üretilebilmesine imkân sağlamak ve ulusal meslek sınıflamalarını geliştiren veya revize eden ülkelerin bir model oluşturmalarına yardımcı olmak için meslek haritalarının çıkarılması gerekmektedir. Türkiye’de meslek haritaları ile ilgili yeterli çalışma bulunmamaktadır.
131. İş piyasası ihtiyaç analizleri kısa vadeli olarak yapılmaktadır. Piyasada ihtiyaç duyulan mesleklerin hızlı bir şekilde değişmesi ve arz ve talep eşleşmesinin yeterince sağlanamaması mesleki ve teknik eğitimin uzun vadede doğru planlanmasını güçleştirmektedir.
132. Mesleki ve teknik eğitim programlarının işgücü piyasalarının mevcut ve gelecek ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde UMS'lere göre hazırlanması ve güncellenmesi sürdürülmekte ancak mesleki ve teknik ortaöğretim programları ile yükseköğretim programları arasında tam anlamıyla bütünlük ve devamlılık sağlanamamaktadır.
133. Meslek standartları dikkate alındığında bazı mesleklerin diploma programıyla verilmesine gerek olmadığı ve bu mesleklerin sertifika yoluyla kazandırılmasının daha uygun olduğu görülmektedir. Hangi mesleklerin diploma programlarıyla hangilerinin sertifika yoluyla verilmesi gerektiği ile ilgili kesin bir ayırım bulunmamaktadır.
134. Öğrenme çıktılarını esas alan yeterince objektif kriterlere dayalı bir ölçme ve değerlendirme sistemi bulunmamaktadır.
135. Mesleki ve teknik eğitimde uygulanan her bir eğitim programı için öğrenme sürecinin sonunda bireyin kazandığı becerilerin sınıflandığı ve basitten karmaşığa doğru sıralandığı beceri haritaları hazırlanmasına yönelik çalışmalara başlanmış ancak çalışmalar henüz tamamlanmamıştır.
136. Kurumlar ve ülkeler arasındaki farklılıklar mesleki ve teknik eğitime erişimi önlemenin yanı sıra önceden kazanılmış olan bilgi, beceri ve yetkinliklerin etkili kullanımını da engellemektedir. Hayat boyu öğrenme kapsamında kişilerin uluslararası hareketliliğini; serbest, yaygın ve örgün öğrenmelerinin değerlendirilmesini sağlayan ECVET ile uyumlu MKTS'nin başlatılması ve yaygınlaştırılması için yasal düzenleme bulunmamaktadır.
137. Bireylerin serbest, yaygın ve örgün öğrenme yoluyla kazandıkları bilgi, beceri ve yetkinliklerini belgelendirebilecekleri bir sistem olmasına rağmen bu belgeler başka bir yaygın ve örgün eğitim programına geçmek için kullanılamamaktadırlar.
138. Mesleki ve teknik eğitimde yetişen öğrencilerin uluslararası hareketliliğini ve mesleğiyle ilgili küresel gelişmeleri takip etmelerini sağlayacak yabancı dil eğitimi yeterince verilememektedir.
139. Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin rehberlik servisine yönelik yanlış algılarından dolayı etkili bir mesleki rehberlik ve kariyer

danışmanlığı hizmeti verilememektedir. Yönetici ve öğretmenler öğrencilere mesleki rehberlik sağlayacak iş dünyasıyla ilgili güncel bilgiye yeterince sahip değildir.

140. Mesleki ve teknik eğitim öğrencileri akademik başarılarına göre yönlendirilmekte yetenek ve ilgileri dikkate alınmamaktadır. Bundan dolayı etkin bir kariyer geliştirme sistemi uygulanmamaktadır.
141. Mesleki Eğitim Kurulu ile il istihdam ve mesleki eğitim kurulları ekonominin ve toplumun orta ve uzun vadedeki işgücü ihtiyaçlarını gözeterek arz ve talep denge politikalarını oluşturmamaktadır.
142. Sivil toplum kuruluşları ve ilgili sektör, eğitim öğretim süreçlerine aktif olarak katılamamakta ve eğitim istihdam ilişkisinin güçlendirilmesine yeterince katkı sağlayamamaktadır.
143. Mesleki ve teknik eğitim alanında sorumluluğu olan kurum ve kuruluşlar arasında yeterince iş birliği bulunmamaktadır. Mesleki ve teknik eğitim ile ilgili çeşitli çalışmalar yapılmakta ancak ortak bir politika üretilmesinde zorluklar yaşanmaktadır. Mesleki ve teknik eğitim ile ilgili alanlarda ulusal ve uluslararası ihtiyaçlar ve hedefler doğrultusunda strateji ve politikaların gerçekleştirilmesine yardımcı olmak, koordinasyon ve eşgüdüm eksikliğini gidermek için gönüllülük esasına dayalı uzmanlar çalışma grubu ihtiyacı açıkça ortaya çıkmaktadır.
144. Uluslararası standartlara göre değerlendirildiğinde Türkiye’de mesleki ve teknik eğitim sistemi piyasa ihtiyaçlarına, teknolojik değişime ve yerel ihtiyaçlara uyum sağlama bakımından eksiklikleri olan merkeziyetçi bir yapıdadır. Okullarda tüm paydaşların yer aldığı, kararların ortak katılımı ile alındığı ve yönetimi esas alan bir yönetim modeli bulunmamaktadır.
145. Meslek yüksekokulları yerel ihtiyaçlar doğrultusunda ve Türkiye’nin rekabet gücüne yeterince katkıda bulunacak şekilde yapılandırılmamıştır. Meslek yüksekokullarında kurumsal kapasite bakımından eksiklikler bulunmaktadır. Bu okullarda uygulanan programlar mesleki ve teknik eğitim mezunlarının akademik ve mesleki gelişimlerine yeterince katkıda bulunmamaktadır.
146. Mesleki ve teknik eğitim fakülteleri 2009 yılındaki yeniden yapılanma sürecinde kapatıldığı için mesleki ve teknik eğitim alanına doğrudan öğretmen yetiştiren yükseköğretim programı bulunmamaktadır.
147. Merkezi sınav sonuçlarına göre öğretmen yerleştirmeleri yapılırken öğretmen adayları genel kültür, genel yetenek ve pedagoji alanlarında sınava girmektedirler. Mesleki ve teknik eğitim alan ve dalları ile ilgili öğretmen yeterlilikleri henüz belirlenmemiştir. Merkezi sınavlarda mesleki alan bilgisi ölçülmemektedir.
148. Öğretmenlerin adaylıktan itibaren mesleğe ve kuruma olan bağlılıklarını etkileyen adaylık ve uyum eğitim süreci, hizmetiçi eğitim ve kariyer gelişim sisteminin öğretmen yeterlilikleriyle ilişkisinin kurulamaması, var olan uygulamaların bürokratik amaçların

ötesinde sistem bütünlüğü çerçevesinde birbiriyle ilişkilendirilememesi öncelikli sorun alanları olarak ortaya çıkmaktadır. Mesleki ve teknik eğitim öğretmenlerinin sektörle iş birliği içinde kişisel ve mesleki gelişimlerini sağlayacakları etkili ve verimli mekanizmalar bulunmamaktadır.

149. Mesleki ve teknik eğitime genel bütçeden ayrılan payın okul ve kurumlara dağıtılmasına yönelik kanunen zorunlu kriterler hariç belirli kriterler bulunmamaktadır. Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarındaki döner sermaye işletmelerinden alınan peşin vergi yükü ve elde edilen gelirlerin hakça adil ilkelere göre dağıtılmaması bu işletmelerin etkili ve amacına uygun bir şekilde çalışmasını engellemektedir. Mesleki ve teknik eğitim paydaşlarının içinde yer aldığı bir finansman yönetimi bulunmamaktadır.
150. Mesleki ve teknik eğitim içerisinde özel okulların payı oldukça düşüktür. Ayrıca özel mesleki ve teknik eğitim okullarına verilen teşviklerin etki analizlerini içeren ve bu okullardaki eğitim öğretim faaliyetlerini izleyen ve değerlendiren bir sistem yoktur.
151. Yeterli altyapısı olan mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarının imkânlarını, diğer mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları, sektör ve çevreyle ortak kullanımına imkân veren etkili bir planlama bulunmamaktadır.
152. Türkiye'nin sürdürülebilir ekonomik ve sosyal gelişmesini sağlayacak küresel rekabette yerini alması ve eğitime harcanan ekonomik kaynakların daha etkili ve verimli kullanılması için eğitim sistemini çıktı kontrollü ve kalite kriterlerine dayalı hale getirecek kalite güvence sistemi bulunmamaktadır.
153. MYK'nın kabul ettiği ulusal yeterliliklere göre eğitim verecek mesleki ve teknik eğitim okul, kurum ve programlarının akreditasyonu ile ilgili altyapı çalışmaları tamamlanmamıştır.

2.2.3. Mesleki ve Teknik Eğitim ile İstihdam

154. Bilim ve teknolojiadaki gelişmelere paralel olarak mesleklerde de gelişmeler meydana gelmektedir. Değişen ve ortaya çıkan yeni meslekler nitelikli işgücüne duyulan ihtiyacı her geçen gün artırmakta ve çağdaş teknolojileri içeren kaliteli bir mesleki ve teknik eğitimi zorunlu hale getirmektedir. Dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak iş piyasası sürekli olarak değişmektedir. İş piyasasındaki değişimler bireyin bir işte istihdam edilebilmesi için gereken mesleki nitelikleri de farklılaştırmaktadır. İş için gerekli mesleki niteliklerdeki değişimler mesleki ve teknik eğitime kapsamlı bir şekilde yansıtılmalıdır.
155. İşletmelerde mesleki eğitim ve staj uygulamalarında idare, koordinasyon, kalite değerlendirme vb. faaliyetler MEB tarafından yürütülmekte, sektör temsilcileri (meslek kuruluşları vb.) bu işleyişte etkin rol almamaktadırlar. İşletmede meslek eğitimi ve staj süreleri mesleklerin ihtiyaçlarına göre esnek bir şekilde belirlenmemektedir. Ayrıca işletmelerde verilen meslek eğitimlerinin nitelikleri istenilen düzeyde değildir. Öte yandan işletmelerde mesleki eğitim veya staj yapacak öğrenci sayısını karşılayacak

miktarda ve istenen nitelikte iş yeri bulunmamaktadır. İş yeri eğitiminde nelerin bilinebileceği, nelerin yapılabileceği ve hangi yetkinliklerin kazanılacağı konusunda daha fazla geliştirme ve süreçlerin iyileştirilmesine ihtiyaç vardır.

156. Özel politika gerektiren grupların, eğitim ve istihdam bağının kurgulanmasında ve iş piyasasına geçişlerinde yapısal birçok problem bulunmaktadır. Bu gruplara yönelik istihdam fırsatları yeteri kadar oluşturulamamıştır.
157. Mesleki ve teknik eğitim öğrencileri, kursiyerleri ve mezunları; çalışanlar ve öğretmenlerin yenilikçilik, yaratıcılık ve girişimcilik özelliklerinin ve ruhunun geliştirilememesi Türkiye'nin küresel, teknolojik ve ekonomik rekabette gücünü zayıflatmaktadır. Bu durum yeni sektörlerin ve iş alanlarının oluşmasına, makroekonomi bağlamında istihdam fırsatlarının gelişmesine engel teşkil etmektedir.
158. İstihdam edilebilme vasıfları, değişen işgücü piyasası koşullarını ve ihtiyaçlarını yeterince karşılayamamakta ve geçerliliğini yitirmektedir. Özellikle küresel rekabet ortamı, çalışanların sadece belirli koşullarda performans sergilemesini yeterli görmemekte ayrıca değişen durumlara uyumluluğunu talep etmektedir. Ortaya çıkan uyumsuzluk işgücünün istihdam edilebilirliğinde ve istihdamın devamlılığında sorun teşkil etmektedir.
159. Eğitim ve istihdamda bireylerin hareketliliğini kolaylaştırmayı amaçlayan ve bireylerin yeterliliklerini şeffaf bir şekilde göstermelerine imkân sağlayan EUROPASS eklerinin kullanımı konusunda yeterince farkındalık oluşturulamamıştır.
160. Öğrencilerin bilgi, beceri ve yetkinliklerini artırmak için düzenlenen öğrenci değişim programlarından yeterince yararlanılamamakta ve bu programlar amacına uygun değerlendirilememektedir.
161. Türkiye'nin taraf olduğu ekonomik iş birliği teşkilatlarına üye ülkelerle mesleki ve teknik eğitim alanında yeterince iş birliği sağlanamamakta ve ortak projeler geliştirilememektedir.

2. 3. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM STRATEJİ BELGESİ ÇERÇEVESİ

AMAÇ

Sosyal ve ekonomik kalkınmaya destek veren, toplumun tüm kesimlerinin kendi ihtiyaçlarına uygun öğrenme fırsatı bulduğu, iş ve meslek ahlakı değerleri olan, yenilikçi, istihdama hazırlayan, paydaşların etkin katılımı ile esnek ve geçirgen bir mesleki ve teknik eğitim sistemini oluşturmak.

VİZYON

Sosyal ve ekonomik sektörler ile iş birliği içinde ulusal ve uluslararası mesleki yeterliliği ile kabul gören, mesleki değerlere sahip, yaratıcı, yenilikçi, girişimci, üretken, ekonomiye değer katan ehil işgücü yetiştiren, kalite değerleri oluşmuş lider bir mesleki ve teknik eğitim sistemi.

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİME ERİŞİM

1-Mesleki ve Teknik Eğitime Erişim İmkânları Geliştirilecektir.

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMDE KAPASİTE

- 1-Mesleki ve Teknik Öğretim Programları Geliştirilecek ve Yeterlilik Sistemi Güçlendirilecektir.
- 2-Mesleki ve Teknik Eğitimde Mesleki Rehberlik ve Kariyer Gelişimi Güçlendirilecektir.
- 3-Mesleki ve Teknik Eğitimde Etkin ve Verimli Bir Yönetim Sistemi Oluşturulacaktır.
- 4-Mesleki ve Teknik Eğitimde Etkin ve Sürdürülebilir Bir Finansman Yönetimi Sağlanarak Okul ve Kurumların Eğitim Ortamları Geliştirilecektir.
- 5-Mesleki ve Teknik Eğitimde Kalite Güvence Sistemi Kurulacaktır.

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM İLE İSTİHDAM

- 1-Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurum Öğrencileri ve Mezunlarının İş Piyasasına Geçişleri Desteklenecektir.
- 2-MTE Okul ve Kurum Öğrenci ve Mezunlarının Ulusal ve Uluslararası Hareketliliği Etkinleştirilecektir.

2.3.1.AMAÇ

Sosyal ve ekonomik kalkınmaya destek veren, toplumun tüm kesimlerinin kendi ihtiyaçlarına uygun öğrenme fırsatı bulduğu, iş ve meslek ahlakı değerleri olan, yenilikçi, istihdama hazırlayan, paydaşların etkin katılımı ile esnek ve geçirgen bir mesleki ve teknik eğitim sistemini oluşturmak.

2.3.2.VİZYON

Sosyal ve ekonomik sektörler ile iş birliği içinde ulusal ve uluslararası mesleki yeterliliği ile kabul gören, mesleki değerlere sahip, yaratıcı, yenilikçi, girişimci, üretken, ekonomiye değer katan ehil işgücü yetiştiren, kalite değerleri oluşmuş lider bir mesleki ve teknik eğitim sistemi.

2.3.3. POLİTİKA EKSENLERİ, ÖNCELİKLER VE TEDBİRLER

POLİTİKA EKSENİ 1: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİME ERİŞİM

ÖNCELİK: 1.1. Mesleki ve Teknik Eğitime Erişim İmkânları Geliştirilecektir.

1.1.1. Mesleki ve teknik eğitimin önemi ve erişim imkânları hakkında farkındalık oluşturulacaktır.

1.1.2. Eğitim kurumlarının tür ve kademeleri arasında yatay-dikey geçişlerde esnek ve geçirgen bir yapı oluşturulacaktır.

1.1.3. Özel politika gerektiren grupların MTE'ye erişim fırsatları geliştirilecektir.

1.1.4. MTE okul ve kurumlarının sektörle Ar-Ge faaliyetleri kapsamında iş birliği yapmaları sağlanacaktır.

POLİTİKA EKSENİ 2: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMDE KAPASİTE

ÖNCELİK: 2.1. Mesleki ve Teknik Öğretim Programları Geliştirilecek ve Yeterlilik Sistemi Güçlendirilecektir.

2.1.1. Orta ve uzun vadeli sektör projeksiyonları oluşturulacak ve meslek haritaları çıkarılacaktır.

2.1.2. Öğretim programları ulusal meslek standartlarına, ulusal yeterliliklere ve işgücü piyasası ihtiyaçlarına göre geliştirilecektir.

2.1.3. Meslek beceri haritaları hazırlanacak, becerilere dayalı ölçme ve değerlendirme sistemi oluşturulacaktır.

2.1.4. Önceki öğrenmelerin tanınmasına yönelik altyapı oluşturulacak ve Mesleki ve Teknik Eğitimde Kredi Transfer Sistemine işlerlik kazandırılacaktır.

2.1.5. MTE'de yabancı dil eğitimi etkili hale getirilecektir.

ÖNCELİK: 2.2. Mesleki ve Teknik Eğitimde Mesleki Rehberlik ve Kariyer Gelişimi Güçlendirilecektir.

2.2.1. Yönetici ve öğretmenlerin mesleki rehberlik ve kariyer gelişimi konularında yetkinlikleri arttırılacak ve öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine uygun MTE programlarına devam etmeleri sağlanacaktır.

ÖNCELİK:2.3. Mesleki ve Teknik Eğitimde Etkin ve Verimli Bir Yönetim Sistemi Oluşturulacaktır.

2.3.1. Mesleki Eğitim Kurulu ve il istihdam ve mesleki eğitim kurullarının etkin ve verimli çalışmaları sağlanacaktır.

2.3.2. Gönüllü MTE Uzmanları Çalışma Grubu oluşturulacaktır.

2.3.3. MTE okul türleri azaltılacak, okul ve kurum yönetim modeli geliştirilip uygulamaya konulacaktır.

2.3.4. MYO'lar mesleki ve teknik eğitimin yapısına ve özelliğine uygun olarak yeniden yapılandırılacaktır.

2.3.5. MTE okul ve kurumlarının insan kaynakları nitelikleri geliştirilecektir.

ÖNCELİK:2.4. Mesleki ve Teknik Eğitimde Etkin ve Sürdürülebilir Bir Finansman Yönetimi Sağlanarak Okul ve Kurumların Eğitim Ortamları Geliştirilecektir.

2.4.1.MTE de okul bazlı bütçelemeye geçilecek ve MTE finansmanı için genel bütçe dışındaki kaynakların arttırılması ve etkinleştirilmesi sağlanacaktır.

2.4.2. Özel MTE okul ve kurumu açmaya yönelik teşvik mekanizmaları çeşitlendirilecektir.

2.4.3. MTE okul ve kurumlarının atölye ortamları iyileştirilecek ve sektörlere uyumlu atölye modelleri geliştirilecektir.

ÖNCELİK:2.5. Mesleki ve Teknik Eğitimde Kalite Güvence Sistemi Kurulacaktır.

2.5.1.Eğitim kalite çerçevesi, öz değerlendirme ve kalite güvence sistemi oluşturulacaktır.

2.5.2. MTE okul ve kurumlarının akredite olması sağlanacaktır.

POLİTİKA EKSENİ 3: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM İLE İSTİHDAM

ÖNCELİK: 3.1. Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurum Öğrencileri ve Mezunlarının İş Piyasasına Geçişleri Desteklenecektir.

3.1.1. İş yeri tabanlı eğitimlerin etkinliği ve verimliliği arttırılacaktır.

3.1.2. Özel politika gerektiren gruplara yönelik istihdam fırsatları geliştirilecektir.

3.1.3. Öğrenciler, kursiyerler, mezunlar, çalışanlar ve öğretmenler yaratıcılık, yenilikçilik ve girişimcilik konularında desteklenecek, beceri ve proje yarışmalarına katılımları teşvik edilecektir.

ÖNCELİK: 3.2. MTE Okul ve Kurum Öğrenci ve Mezunlarının Ulusal ve Uluslararası Hareketliliği Etkinleştirilecektir.

3.2.1. MTE öğrenci ve kursiyerlerinin ulusal ve uluslararası hareketliliğini arttırmak için öğrenci değişim programlarının uygulanması etkinleştirilecektir.

3.2.2. Ulusal ve uluslararası kuruluşlar ve/veya ülkelerle MTE alanında iş birliğinin güçlendirilmesi sağlanacaktır.

BÖLÜM III

3.1.İZLEME VE DEĞERLENDİRME

Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi'nin etkin bir şekilde uygulanabilmesi, katma değer oluşturabilmesi ve belirlenmiş amaç ve hedeflere ulaşabilmesi için bir izleme ve değerlendirme sistemi kurulacaktır.

Bu amaçla, İzleme ve Değerlendirme Kurulu oluşturulacaktır.

İzleme ve Değerlendirme Kurulu aşağıdaki üyelerden oluşur:

1. Millî Eğitim Bakanı
2. MEB Müsteşarı
3. Mesleki ve Teknik Eğitimden Sorumlu MEB Müsteşar Yardımcısı
4. Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
5. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
6. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
7. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
8. Ekonomi Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
9. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
10. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
11. İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
12. Kalkınma Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
13. Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
14. Maliye Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
15. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
16. MEB Strateji Geliştirme Başkanı
17. MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürü
18. MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürü
19. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü
20. İŞKUR Genel Müdürü
21. KOSGEB Başkanı
22. MYK Başkanı
23. YÖK Başkan Vekili ve Mesleki Eğitimden Sorumlu Genel Kurul Üyesi
24. Ulusal Ajans Başkanı
25. TESK Genel Sekreter Yardımcısı
26. TOBB Genel Sekreter Yardımcısı
27. TÜİK Başkanı
28. En fazla üyeye sahip üç işçi sendikası konfederasyonları genel sekreter yardımcıları
29. En fazla üyeye sahip üç kamu görevlileri sendikası konfederasyonları genel sekreter yardımcıları
30. Eğitimle İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
31. MÜSİAD Başkan Yardımcısı
32. TİSK Genel Sekreter Yardımcısı
33. TÜSİAD Başkan Yardımcısı

İzleme ve Değerlendirme Kurulu'nun Görev ve Yetkileri

- a) Eylem planında belirtilen eylemlerin yürütülmesini sağlamak ve eylemlerin uygulanışında geline aşamayı değerlendirmek.
- b) Eylem planında gereken değişiklikleri yapmak, yeni faaliyet tanımlaması yapmak.
- c) Eylem planında belirtilen eylemlerin hayata geçirilmesine ilişkin sorunları belirlemek ve sorunların çözümüne yönelik öneri ve tespitlerde bulunmak.
- d) Eylemlerin hayata geçirilmesi için kurumlar arası iş birliği ve koordinasyonu sağlamak.
- e) Kurul çalışmalarının bütünlük içerisinde, etkin bir şekilde sürdürülebilmesi ve gerekli eşgüdümün sağlanabilmesi amacıyla ihtiyaç duyulması halinde alt kurul, komite ve teknik çalışma grupları oluşturmak.

Kurul Sekretaryası ve Görevleri

Kurul'un Sekretaryası Millî Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü'dür. Kurul Sekretaryasının görevleri şunlardır:

- a) Kurul toplantılarının gündemini, Kurul üyelerinin görüş ve önerilerini dikkate alarak belirlemek.
- b) Stratejide belirtilen eylemler ve hedeflerin gerçekleşme düzeylerini ve diğer önemli gelişmeleri takip ederek Kurulu bilgilendirmek.
- c) Kurul toplantıları öncesinde gerekli koordinasyonu sağlayıp hazırlıkları yapmak.
- d) Eylemlerin gerçekleştirilmesi için kurulan alt kurul, komite ve teknik çalışma gruplarının koordinasyonunu sağlamak.
- e) Kurul toplantıları sonuçlarının raporlanmasını sağlamak.
- f) Kurul çalışmaları kapsamında, Sekretarya 'ya verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Eylemlerden sorumlu Bakanlık ve Kurumlar sorumlu oldukları eylemlerle ilgili gelişmeleri altı aylık dönemler halinde Kurul Sekretaryasına bildirir.

İzleme ve Değerlendirme Kurulu altı ayda bir toplanır. Birinci altı aylık toplantıya MEB Müsteşarı, ikinci altı aylık toplantıya Millî Eğitim Bakanı başkanlık eder.

KAVRAMLAR

Anahtar Yetkinlikler: Bilgi toplumunun gerektirdiği, tüm bireylerin sahip olması gereken, kişilerin hayat boyu öğrenme çerçevesinde bireysel gelişimini, topluma etkin ve sorumlu bireyler olarak sosyal katılımlarını, istihdam edilebilmelerini destekleyen yetkinlikleri ifade eder.

Beceri: Bilgiyi uygulama, problemleri çözme ve görevleri tamamlama yeteneğidir. TYÇ kapsamında beceri; bir çalışma veya öğrenme alanında edinilen mantıksal, sezgisel ve yaratıcı düşünme ile el becerisi, yöntem, materyal, araç ve gereçleri kullanabilmeyi gerektiren "bilgiyi kullanma", "problem çözme" ve "bilgi ve becerileri başkalarına aktarma" olarak tanımlanmaktadır.

Belgelendirme Kuruluşu: Öğrenme kazanımlarının ölçülmesi, değerlendirilmesi ve başarılı olması halinde talep edilen yeterliliğin belgelendirilmesiyle ilgili işlemleri yürüten ve sorumlu kurum ve kuruluşlar tarafından yetkilendirilen kuruluşlardır.

Bilgi: Herhangi bir çalışma veya öğrenme alanı ile ilgili ilkelerin, teorilerin, olguların ve uygulamaların bütünüdür.

Eğilim: Yeterliliklerin ilişkili oldukları öğrenme süreçlerinin genel ve mesleki niteliklerinin ifade edilmesidir.

Hayat Boyu Öğrenme: Kişisel, toplumsal, sosyal ve istihdam ile ilişkili bir yaklaşımla bireyin; bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmek amacıyla hayatı boyunca katıldığı her türlü öğrenme etkinlikleri olarak tanımlanmaktadır.

Kalite Güvencesi: Eğitim ve öğretim programlarının ve sunumunun kalite kriterleri ve standartlara uygunluğunun, öğrenme kazanımlarının ölçülmesi ve doğrulanması işlemlerinin tarafsız ve güvenilir bulunmasını sağlayan planlama, uygulama, değerlendirme ve raporlamaya ilişkin faaliyetlerin tamamıdır.

Kredi: Öğrenme kazanımlarına dayalı iş yükünün sayısal olarak ifade edilmesidir.

Öğrenme Kazanımları: Herhangi bir öğrenme sürecinin tamamlanmasından sonra bireyin sahip olduğu bilgi, beceri ve yetkinliklerin tamamıdır.

Önceki Öğrenmenin Tanınması: Bireyin bir yeterliliğe hak kazanması veya bir eğitim programının bir kısmından muaf tutulması için daha önce serbest öğrenme, yaygın eğitim ve örgün eğitim yoluyla iktisâb ettiği öğrenme kazanımlarının ve kredilerin değerlendirilmesi sürecidir.

Örgün eğitim: Belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla okul çatısı altında yapılan düzenli eğitimidir. Örgün eğitim; okul öncesi eğitimi, ilkokul, ortaokul, lise ve yükseköğretim kurumlarını kapsamaktadır.

Serbest Öğrenme: Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında verilen eğitimle edinilmeyen bir amaç veya niyet olmaksızın serbest olarak kazanılan öğrenmeden, bilinçli ve niyetlenmiş öğrenmeye kadar deneyime dayalı her türlü öğrenmedir.

Seviye: Bilgi, beceri ve yetkinliklerle tanımlanmış sekiz seviyeden her birisidir.

Sorumlu Kurum ve Kuruluş (TYÇ kapsamında): Eğitim ve öğretim sistemindeki yeterliliklerin belirlenmesi, tanımlanması ve sunulmasıyla ilgili yasal düzenlemeleri, işlemleri ve koordinasyonu yürüten kurum ve kuruluşlardır.

Sorumlu Kurum ve Kuruluş (MTE Strateji Belgesi ve Eylem Planı Kapsamında): İlgili tedbir maddesinin yerine getirilmesinden ve koordinasyonundan sorumlu kurum ve kuruluş.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi(TYÇ): Türkiye'ye özgü Yeterlilikler Çerçevesinin ismidir.

Ulusal Meslek Standardı: Bir mesleğin başarı ile icra edilebilmesi için, MYK tarafından kabul edilen, gerekli bilgi, beceri, tutum ve davranışların neler olduğunu gösteren asgari normlardır.

Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi (UYÇ): Bir ülkede var olan yeterlilikleri tanımlamak, belirlenmiş ölçütlere göre sınıflandırmak ve yeterlilikleri karşılaştırmak için kullanılan, seviyelerden oluşan ilkeler ve kurallar bütünüdür.

Yaygın Eğitim: Örgün eğitim sistemine girmemiş, herhangi bir eğitim kademesinden ayrılmış veya herhangi bir eğitim kademesini bitirmiş vatandaşları, genel veya mesleki ve teknik öğretim alanlarında eğitmek amacıyla örgün eğitim ile birbirini tamamlayacak, aynı vasıfları kazandırabilecek ve birbirinin her türlü imkânlarından yararlanacak biçimde bir bütünlük içinde düzenlenen eğitimdir. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında açılan kurslar, halk eğitimi, çıraklık eğitimi, uzaktan eğitim ve işletmelerde gerçekleştirilen teorik ve/veya uygulamalı kurslar veya hizmetiçi eğitim şeklinde gerçekleştirilmektedir.

Yeterlilik: Bir işin ya da görevin yerine getirilmesi için gerekli olan bilgi, beceri ve yetkinliklerin tamamını ifade eder.

Yeterlilik Belgesi: Yetkili bir otorite tarafından bireyin öğrenme kazanımlarını belirli standartlara göre edindiğinin belirlenmesi halinde verilen, bir değerlendirme ve geçerlilik kazandırma sürecinin resmi çıktısıdır.

Yetkinlik: Bir işi tam olarak yapabilme ve tamamlama ehliyetidir. Kişisel ve profesyonel gelişme sürecinde çalışma ve/veya araştırma ortamlarında bilgi, beceri ve tutum içeren; kişisel, sosyal ve yönetsel yeteneklerin kullanımı ile elde edilmiş kazanımdır.

KAYNAKÇA

1. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu (1981, 11 Aralık)T.C. Resmî Gazete,17506.
2. 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu (1986, 19 Haziran)T.C. Resmî Gazete, 19139.
3. 4857 sayılı İş Kanunu (2003, 10 Haziran) T.C. Resmî Gazete, 25134.
4. 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu (2006, 7 Ekim) T.C. Resmî Gazete, 26312.
5. 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu (2007, 14 Şubat) T.C. Resmî Gazete, 26434.
6. 60. Hükümet Programı ve Eylem Planı, 10 Ocak 2008
7. 61.HükümetProgramı,<http://www.basbakanlik.gov.tr/Forms/pgGovProgramme.aspx> adresinden 08.01.2013 tarihinde alınmıştır.
8. 9. Kalkınma Planı (2007-2013)(2006, 1 Temmuz) T.C. Resmî Gazete, 26215
9. Ağır ve Tehlikeli İşlerde Çalıştırılacak İşçilerin Mesleki Eğitimlerine Dair Tebliğ(2009, 31 Mayıs) T.C. Resmî Gazete, 27244
10. B. Yeşilyaprak, Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığında Paradigma Değişimi ve Türkiye Açısından Sonuçlar: Geçmişten Geleceğe Yönelik Bir Değerlendirme Ankara Üniversitesi, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, Educational Sciences: Theory&Practice - 11(4), Güz/Autumn,5-26.
11. Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı, MEB 2009
12. Işıl ORAL, Meslek Eğitiminde Kalite İçin İşbirliği, Meslek Eğitiminde Ne Çalışıyor, Neden Çalışıyor? Okul-İşletme İşbirliklerine Dair Politika Önerileri, ERG, Aralık 2012.
13. İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkinin Güçlendirilmesi Eylem Planı (2010, 15 Temmuz) T.C. Resmî Gazete, 27642
14. İŞKUR 2011 Faaliyet Raporları, 2011
15. MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı Bütçe Raporu, 2013
16. MEB Stratejik Planı (2010-2014), MEB, Ankara 2009
17. Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı Sonuç Raporu, MEB, Aralık 2012
18. Mesleki ve Teknik Öğretim Yönetimi Süreci İç Denetim Raporu, 2012
19. Meslek Hastalıkları Rehberi, Kasım 2011, ANKARA
20. Millî Eğitim İstatistikleri
21. 652 Sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, (2011,14 Eylül) T.C. Resmî Gazete, 28054
22. MYK Stratejik Planı (2011-2015), Şubat 2012
23. Orta Vadeli Program (2012-2014), <http://www.bumko.gov.tr/TR,42/orta-vadeli-program.html>adresinden 08.01.2013 tarihinde alınmıştır.
24. TUSİAD, VİZYON 2050 TÜRKİYE, Yayın No: TÜSİAD-T/2011-09/518, ISBN: 978-9944-405-74-4, Eylül 2011
25. TÜİK Bülteni, Sayı: 258, Aralık 2011
26. TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketi
27. Türkiye İş Piyasası Raporu, 2006
28. Türkiye Sanayi Strateji Belgesi (2011-2014), BSTB, Aralık 2010
29. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi İstisare Belgesi, 2012(Taslak)
30. Türkiye’de İşgücü Piyasası Sorunları ve Çözüm Önerileri, 2011
31. Türkiye’nin İnsan Kaynağının Belirlenmesi Raporu, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı,2013
32. Ulusal Öğretmen Stratejisi Çalıştayı, 18-20 Kasım 2011
33. <http://www.tuik.gov.tr>
34. <http://www.meb.gov.tr>
35. <http://www.oecd.org/edu/learningforjobs>
36. <http://www.cedefop.org>
37. <http://www.myk.gov.tr>
38. <http://www.iskur.gov.tr>
39. <http://www.unevoc.unesco.org/go.php>
40. <http://www.worldbank.org>
41. <http://www.dpt.gov.tr>
42. http://ec.europa.eu/education/news/rethinking/com669_en.pdfadresinden 21.12.2012 tarihinde alınmıştır.
43. <http://www.myk.gov.tr/index.php/tr/yaymlanm-ulusal-meslek-standartlar>
44. <http://www.myk.gov.tr/index.php/tr/ulusal-yeterlilikler/kabul-edilen-yeterlilikler-listesi>
45. <http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64>
46. Sinem ÇAPAR DİRİÖZ, İstihdamın Arttırılmasında Aktif İşgücü Politikalarının Rolü, Uzmanlık Tezi, <http://ekutup.dpt.gov.tr/istihdam/tez-scapar.pd>

EYLEM PLANI

OLİTİKA EKSENİ 1: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİME ERİŞİM

ÖNCELİK:1.1. Mesleki ve Teknik Eğitime Erişim İmkânları Geliştirilecektir.

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
1	1.1.1. Mesleki ve teknik eğitimin önemi ve erişim imkânları hakkında farkındalık oluşturulacaktır.	<p>Toplumun algısının olumlu yönde değiştirilmesi için kampanyalar (radyo ve televizyon programları, kamu spotları, yarışmalar vb.) düzenlenecek ve sosyal medyanın etkin bir biçimde kullanılması sağlanacaktır.</p> <p>İstihdam fuarları, kariyer günleri vb. etkinliklere MTE öğrencilerinin katılımı desteklenecektir.</p> <p>Meslek edindirme, geliştirme, değiştirme ve uyum kursları hakkında farkındalık oluşturularak yetişkinlerin mesleki eğitim faaliyetlerine katılımları sağlanacaktır.</p> <p>MTE ile ilgili veri tabanları bir araya getirilerek bürokrasinin azaltılmasını ve arz-talep buluşmasını sağlayacak bütünsel bir WEB Portalı oluşturulacaktır.</p> <p>MTE bilgilendirme hattı oluşturulacaktır.</p>	MEB	RTÜK YÖK İŞKUR İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	<p>PG 1.MTE'nin ortaöğretim içindeki kayıt oranı</p> <p>PG 2.Meslek edindirme, geliştirme, değiştirme ve uyum kursları kursiyer sayısı</p> <p>PG 3. Web bilgi sayfasına giriş sayısı</p> <p>PG 4. Alo bilgi hattını kullanan kişi sayısı</p>	Sürekli

POLİTİKA EKSENİ 1: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİME ERİŞİM**ÖNCELİK:1.1. Mesleki ve Teknik Eğitime Erişim İmkânları Geliştirilecektir.**

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
2	1.1.2. Eğitim kurumlarının tür ve kademeleri arasında yatay-dikey geçişlerde esnek ve geçirgen bir yapı oluşturulacaktır.	Örgün-yaygın, yaygın-örgün, önlisans-lisans ve açık öğretim sistemlerinde bütün seviyelerde bireyin ihtiyaçları doğrultusunda yatay ve dikey geçişlerin yapılmasına imkân sağlayacak mevzuat düzenlemesi yapılacaktır. Kazanımların kredi karşılıkları TYÇ ile uyumlu olacak şekilde belirlenecek bu kazanımlar programlar arası geçişlerde kullanılacaktır.	MEB YÖK	MYK İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	PG1. Önlisans ve lisans programlarına devam eden MTE mezunlarının mezunlar içindeki oranı PG2. Örgün-yaygın, yaygın-örgün eğitim kurumları arasında geçiş yapan öğrenci sayısı PG3. Örgün eğitim sistemi içerisinde okul türleri ve alanlar arasında geçiş yapan öğrenci sayısı	Sürekli

POLİTİKA EKSENİ 1: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİME ERİŞİM**ÖNCELİK:1.1. Mesleki ve Teknik Eğitime Erişim İmkânları Geliştirilecektir.**

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
3	1.1.3. Özel politika gerektiren grupların MTE'ye erişim fırsatları geliştirilecektir.	<p>Özel politika gerektiren grupların, eğitim sistemi dışına çıkmasını önleyecek meslek programları yaygınlaştırılacak; ilgi, istek, yetenek, beceri ve eğitim durumlarına göre meslekler belirlenecek; meslek kurslarına erişim imkânları artırılacak ve kazanımlarının sertifikalandırılması sağlanacaktır.</p> <p>Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, engel durumlarına göre mesleki yeterliliklerinin belirlenmesinde, okul öncesi eğitimlerinden başlayarak yapılacak raporlamaların kullanılacağı bir rehberlik sistemi kurulacak ve MTE'de almış oldukları bireyselleştirilmiş eğitim programlarına uygun sertifikalar alabilmeleri sağlanacaktır.</p> <p>Kız öğrencilerin mesleki ve teknik eğitime erişim imkanlarının artırılması için gerekli çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>Kadınların işgücüne katılım ve mesleki yeterlilikler kazanma fırsatları artırılacaktır.</p> <p>Üniversiteden mezun olup istihdam edilemeyen ya da iş değiştirmek isteyenlerin yükseköğretimde ikinci dal veya yan dal yapmalarına imkan verecek düzenlemeler yapılacaktır.</p>	MEB	ASPB ÇSGB YÖK İŞKUR KOSGEB İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	PG1. MTE okul ve kurumlarına kayıtlı olan engelli öğrenci ve kursiyerlerin oranı PG2. MTE'ye kayıt yaptıran kız öğrencilerin oranı PG3. Meslek kurslarında sertifika alan engellilerin tüm engellilere oranı PG 4. Hükümlü ve tutuklu iken MTE'yi tamamlayanların oranı	Sürekli

POLİTİKA EKSENİ 1: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİME ERİŞİM**ÖNCELİK:1.1. Mesleki ve Teknik Eğitime Erişim İmkânları Geliştirilecektir.**

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
4	1.1.4. MTE okul ve kurumlarının sektörle Ar-Ge faaliyetleri kapsamında iş birliği yapmaları sağlanacaktır.	MTE okul ve kurumları ile KOBİ'ler ve büyük ölçekli firmaların iş birliğinin kapsamını genişletmek amacıyla gerek akademik gerekse endüstriyel Ar-Ge açısından MTE okul ve kurumlarının/işletmelerin araştırma, laboratuvar ve üretim alt yapısının ilgili taraflarca etkin bir şekilde kullanılması sağlanacaktır.	MEB YÖK	BSTB KOSGEB Üniversiteler İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	PG 1. Ar-Ge çalışmalarına yönelik protokol sayısı	Sürekli

POLİTİKA EKSENİ 2: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMDE KAPASİTE**ÖNCELİK 2.1. Mesleki ve Teknik Öğretim Programları Geliştirilecek ve Yeterlilik Sistemi Güçlendirilecektir.**

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
5	2.1.1. Orta ve uzun vadeli sektör projeksiyonları oluşturulacak ve meslek haritaları çıkarılacaktır.	<p>Türkiye'nin orta ve uzun vadeli ekonomik ve işgücü sektör projeksiyonları kapsamında meslek haritaları hazırlanacaktır.</p> <p>Alan araştırmaları, sektörel planlar ve bölgesel kalkınma öncelikleri değerlendirilerek tüm sektörlerdeki ekonomik gelişme ve istihdam eğilimleri belirlenecektir.</p> <p>Meslekler iş ve görev tanımlarına göre gruplandırılacak ve bunların ulusal ve uluslararası uyumluluğu sağlanacaktır.</p>	ÇSGB MYK	Kalkınma Bakanlığı TÜİK İŞKUR İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	PG 1. Meslek haritası sayısı	2016

POLİTİKA EKSENİ 2: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMDE KAPASİTE**ÖNCELİK2.1. Mesleki ve Teknik Öğretim Programları Geliştirilecek ve Yeterlilik Sistemi Güçlendirilecektir.**

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
6	2.1.2. Öğretim programları ulusal meslek standartlarına, ulusal yeterliliklere ve işgücü piyasası ihtiyaçlarına göre geliştirilecektir.	<p>Ulusal Meslek Standartları öğretim programlarına yansıtılacaktır.</p> <p>Program çalışmalarında uluslararası standartlara (ISCED, ISCO, FOET) uyum dikkate alınacaktır.</p> <p>Geliştirilecek programlar sekiz temel yetkinlikle uyumlaştırılacak ve ölçme değerlendirme sürecinde bu yetkinliklerin de dikkate alınması sağlanacaktır.</p> <p>Ortaöğretim ve yükseköğretim arasında program devamlılığı ve bütünlüğü sağlanacaktır.</p> <p>Ulusal düzeyde belirlenen kazanım ve becerilerin kazandırılmasında kullanılacak her türlü materyalin okullar tarafından hazırlanması ve kullanılması teşvik edilecektir.</p> <p>Meslek analizleri sonuçlarına göre MTE’de diploma ve sertifika programları ayırt edilecektir. Belirlenen kazanımları gösteren diploma ve sertifika ekleri hazırlanacaktır.</p> <p>MTE’nin her kademesinde iş ve meslek ahlâkı eğitiminin dikkate alınması sağlanacaktır.</p>	MEB YÖK	MYK İŞKUR İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	PG 1. Ulusal meslek standartları ve yeterliliklere uygun olarak güncellenen program sayısı PG 2. Hazırlanan 3. ve 4. seviye program sayısı	Sürekli
7	2.1.3. Meslek beceri haritaları hazırlanacak, becerilere dayalı ölçme ve değerlendirme sistemi oluşturulacaktır.	Her mesleğe ait kazanımlara dayalı beceri haritaları çıkarılacaktır.	MEB MYK YÖK	İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	PG 1. Hazırlanan beceri haritası sayısı	2016

POLİTİKA EKSENİ 2: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMDE KAPASİTE**ÖNCELİK 2.1. Mesleki ve Teknik Öğretim Programları Geliştirilecek ve Yeterlilik Sistemi Güçlendirilecektir.**

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
8	2.1.4.Önceki öğrenmelerin tanınmasına yönelik altyapı oluşturulacak ve Mesleki ve Teknik Eğitimde Kredi Transfer Sistemine işlerlik kazandırılacaktır.	<p>Eğitim kurumları dışında kazanılmış bilgi ve becerilerin belgelendirilmesi ve bu belgelerin yaygın ve örgün eğitime geçişte değerlendirilmesi sağlanacaktır.</p> <p>Hayat boyu öğrenme kapsamında edinilen becerilerin ve başarılı modüllerin Mesleki ve Teknik Eğitimde Kredi Transfer Sistemi (MKTS) kapsamında kredilendirilebilmesi için mevzuat düzenlemesi yapılacak ve bilgi sistemi kurulacaktır.</p> <p>Geliştirilecek kredi transfer sistemi ECVET ile uyumlu olacaktır.</p>	MEB	YÖK MYK İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları	<p>PG1. Önceki öğrenmelerin tanınması için çalışma yapılan alan ve dal sayısı</p> <p>PG 2. Mesleki ve Teknik Eğitimde Kredi Transfer Sistemi kapsamında kredisi hesaplanan alan ve dal sayısı</p>	Sürekli
9	2.1.5. MTE'de yabancı dil eğitimi etkili hale getirilecektir.	<p>Yabancı dil derslerinin Avrupa ortak dil kriterlerine göre verilmesi sağlanacaktır.</p> <p>Mesleki yabancı dil derslerinin bütün alan ve dallara yaygınlaştırılması sağlanacaktır.</p> <p>Avrupa dil portfolyosu kapsamında gerçekleştirilen Avrupa dil sertifikaları sınavlarına yönelik yapılan çalışmalar hakkında farkındalık oluşturulacaktır.</p>	MEB YÖK	Ulusal Ajans İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	<p>PG 1. Mesleki yabancı dil programı geliştirilen alan ve dal sayısı</p> <p>PG 2. Avrupa ortak dil kriterlerine göre verilen sertifika sayısı</p>	Sürekli

POLİTİKA EKSENİ 2: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMDE KAPASİTE**ÖNCELİK 2.2. Mesleki ve Teknik Eğitimde Mesleki Rehberlik ve Kariyer Gelişimi Güçlendirilecektir.**

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
10	2.2.1. Yönetici ve öğretmenlerin mesleki rehberlik ve kariyer gelişimi konularında yetkinlikleri arttırılacak ve öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine uygun MTE programlarına devam etmeleri sağlanacaktır.	<p>MTE okul ve kurumlarındaki yönetici ve öğretmenlere mesleki rehberlik ve kariyer gelişimi konusunda hizmetiçi eğitim verilecek ve bu kapsamda öğretmen el kitabı hazırlanacaktır.</p> <p>Ulusal Mesleki Bilgi Sistemi (MBS) tüm paydaşlara tanıtılacak ve etkin kullanımı sağlanacaktır.</p> <p>Rehberlik ve kariyer gelişimi ile ilgili ailelere yönelik eğitim faaliyetleri düzenlenecektir.</p> <p>Temel rehberlik ilkelerine dayalı bireysel meslek gelişim e-profilini hazırlanacaktır.</p> <p>Mesleklerin tanıtımı ve sektörün işleyişi konusunda basın ve yayın kuruluşları ile iş birliği yapılacaktır.</p> <p>Sektörle iş birliği yapılarak 9. Sınıf öğrencilerinin meslekleri yerinde tanınması sağlanacaktır.</p> <p>MTE'de rehberlik ve kariyer gelişimi faaliyetleri kapsamında ilgi envanterleri ve yetenek testleri geliştirilecek, alan ve dal seçimlerinin bu testlere uygun olarak yapılması sağlanacaktır.</p> <p>Rehber öğretmenler ile İŞKUR'a bağlı iş ve meslek danışmanlarının birlikte etkin çalışmalarının sağlanması için mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.</p> <p>MTE okul ve kurumlarında gönüllü meslek koçluğu sisteminin yaygınlaştırılması teşvik edilecektir.</p>	MEB	ASPB YÖK Üniversiteler İŞKUR İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Medya Kuruluşları	PG1. Mesleki rehberlik ve kariyer gelişimi konusunda hizmetiçi eğitim alan yönetici ve öğretmen sayısı PG 2. Ulusal Mesleki Bilgi Sistemi kullanıcı sayısı PG 3. Rehberlik ve kariyer gelişimi eğitimi alan kişi sayısı PG 4. İlgi envanteri ve yetenek testi uygulanan öğrenci sayısı	Sürekli

POLİTİKA EKSENİ 2: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMDE KAPASİTE**ÖNCELİK 2.3. Mesleki ve Teknik Eğitimde Etkin ve Verimli Bir Yönetim Sistemi Oluşturulacaktır.**

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
11	2.3.1. Mesleki Eğitim Kurulu ve il istihdam ve mesleki eğitim kurullarının etkin ve verimli çalışmaları sağlanacaktır.	Mesleki Eğitim Kurulu ve il istihdam ve mesleki eğitim kurullarının işleyişleri ile ilgili araştırma yapılacaktır. Bu kurulların, işgücü ihtiyaç analizlerini göz önünde bulundurarak daha aktif çalışması sağlanacak ve çalışmaları izlenip değerlendirilecektir.	MEB İŞKUR	ÇSGB YÖK İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	PG 1. Alan ve dalların işgücü piyasası analizlerine göre açılma oranı PG 2. Açılan alan ve dalların o ildeki sektörel dağılımla uyum oranı	Sürekli
12	2.3.2. Gönüllü MTE Uzmanları Çalışma Grubu oluşturulacaktır.	İşyeri eğitiminin daha iyi yapılması, meslek standartlarının uygulanabilirliğinin izlenmesi, meslek ahlakı ve etiğinin korunması, öğrenci işyeri eğitiminin takip edilmesi, eğitim öğretim programlarının uygunluğunun izlenmesi, piyasa ile okul beceri uyumunun sağlanması gibi amaçlarla uzmanlar çalışma grubu oluşturulması için mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.	MEB YÖK	İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	PG 1. Çalışma grubunun oluşturulması	2014

POLİTİKA EKSENİ 2: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMDE KAPASİTE**ÖNCELİK 2.3. Mesleki ve Teknik Eğitimde Etkin ve Verimli Bir Yönetim Sistemi Oluşturulacaktır.**

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
13	2.3.3.MTE okul türleri azaltılacak, okul ve kurum yönetim modeli geliştirilip uygulamaya konulacaktır.	<p>MTE'de okul türü yerine program türünü esas alan bir yapı oluşturulacaktır.</p> <p>MTE ile ilgili paydaşları da içine alacak şekilde yönetişimi esas alan yeni okul yönetim modeli oluşturulacaktır. Yerel yönetimler, meslek kuruluşları ve yerel sektörle iş birliği artırılacaktır.</p> <p>MTE okul ve kurum yöneticiliklerine ve il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerindeki mesleki eğitimden sorumlu müdür yardımcılığı ve/veya şube müdürlüğü ataması ile ilgili mevzuat çalışması yapılacaktır.</p>	MEB YÖK	İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	PG 1. Yeni okul yönetim modeli ile ilgili mevzuatın düzenlenmesi	2017
14	2.3.4. MYO'lar mesleki ve teknik eğitimin yapısına ve özelliğine uygun olarak yeniden yapılandırılacaktır.	<p>Kademeler arası yatay ve dikey geçişler dahil MYO'ların işleyişleri ile ilgili araştırma yapılacak, araştırma sonuçlarına göre MYO'lar MTE yapısına ve özelliğine uygun olarak genel ve mesleki eğitim veren farklı kurumlar şeklinde yeniden yapılandırılacaktır.</p> <p>MYO öğrencilerine yönelik trimestir uygulamasına geçilecektir.</p>	YÖK	MEB İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili STK	PG 1. MYO'ların işleyişi ile ilgili mevzuatın düzenlenmesi	2017

POLİTİKA EKSENİ 2: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMDE KAPASİTE**ÖNCELİK 2.3. Mesleki ve Teknik Eğitimde Etkin ve Verimli Bir Yönetim Sistemi Oluşturulacaktır.**

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
15	2.3.5.MTE okul ve kurumlarının insan kaynakları nitelikleri geliştirilecektir.	<p>MEB ve YÖK iş birliğinde atölye ve laboratuvar öğretmenleri ve eğitimcilerinin temel, alan ve özel yeterlilikleri belirlenecektir.</p> <p>Eğiticilerin alanlarına yönelik pedagojik formasyon almaları yönünde düzenlemeler yapılacaktır.</p> <p>Öğretmenlerin adaylık sürecinin belirli bir kısmında işletmelerde uygulamalı eğitim almaları sağlanacaktır.</p> <p>MTE'de hizmetiçi eğitim modeli yeniden yapılandırılacaktır.</p> <p>Hizmetiçi eğitimlerin ulusal ve yerel ihtiyaç analizleri doğrultusunda akredite edilmiş kurumlarca işletmelerde ve yükseköğretim kurumlarında yüz yüze ve/veya uzaktan eğitim yoluyla verilmesi sağlanacaktır. İşletmelerin, atölye ve laboratuvar öğretmenleri ile öğretim elemanlarına çok yönlü eğitim vermeleri için teşvik mekanizmaları geliştirilecektir.</p> <p>Kamu-özel iş birliği için prosedürler sadeleştirilecek, özel sektörün okullarda atölye ve laboratuvar kurabilmesi için kolaylık sağlanacaktır.</p> <p>MTE okul ve kurumları yönetici ve öğretmenlerinin teknik yabancı dil öğrenmesi ve yabancı dilini geliştirmesi sağlanacaktır.</p> <p>Alanları daralan atölye ve laboratuvar öğretmenlerinin branş değişikliği sağlanacaktır.</p>	MEB YÖK	İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	PG 1. Öğretmen yeterlilikleri belirlenen alan sayısı PG 2. Hizmetiçi eğitimlere katılan yönetici ve öğretmen sayısı PG 3. İşletmelerde hizmetiçi eğitim alan öğretmen sayısı	Sürekli

POLİTİKA EKSENİ 2: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMDE KAPASİTE**ÖNCELİK 2.4. Mesleki ve Teknik Eğitimde Etkin ve Sürdürülebilir Bir Finansman Yönetimi Sağlanarak Okul ve Kurumların Eğitim Ortamları Geliştirilecektir.**

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
16	2.4.1.MTE'de okul bazlı bütçelemeye geçilecek ve MTE finansmanı için genel bütçe dışındaki kaynakların artırılması ve etkinleştirilmesi sağlanacaktır.	<p>MTE bütçesinin; MEB, Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı iş birliğinde Türkiye Eğitim Finansman Bilgi Sistemi (TEFBİS) verileri dikkate alınarak okul türü, alan ve dal özelliği, okullar arasındaki imkan farklılıklarına göre öğrenci sayısı ile orantılı olarak dağıtılması için çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>5393 sayılı Belediye Kanununun 14 üncü maddesinin (b) fıkrasında "Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir." hükmüne işlerlik kazandırılacaktır.</p> <p>Şans oyunları, trafik cezaları vb. diğer kaynaklardan MTE'ye pay ayrılması için gerekli mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.</p> <p>Döner sermaye işletmelerinden alınan peşin vergi yükünün azaltılması, döner sermaye kullanımı ve payların dağılımı konusunda mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.</p>	MEB	Maliye Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Milli Piyango İdaresi Spor ve Toto Teşkilatı (Gençlik ve Spor Bakanlığı)	PG1. Bütçe dışı kaynakların yıllık artış oranı	Sürekli
17	2.4.2.Özel MTE okul ve kurumu açmaya yönelik teşvik mekanizmaları çeşitlendirilecektir.	<p>Özellikle istihdamı yüksek alan ve dallarda özel MTE okul ve kurumu açmanın teşvik edilmesi ile ilgili mevzuat çalışmaları sürdürülecektir.</p> <p>Sektörel yoğunluklar dikkate alınarak sektör odaklı okullar açılması konusunda özel sektörle iş birliği yapılacaktır.</p> <p>Açılacak özel okul ve kurumların öğrenci kontenjanlarının belirlenmesinde; çevredeki işletmelerde mesleki eğitim ve staj imkânları göz önünde bulundurulacaktır.</p> <p>Özel mesleki ve teknik okul ve kurumlarının kalite göstergeleri belirlenecek, izleme ve değerlendirilmesi yapılacaktır.</p> <p>Özel mesleki ve teknik eğitim okullarında öğrenim gören öğrencilere devlet tarafından sağlanan öğrenci başına eğitim-öğretim desteği devam edecektir.</p>	MEB YÖK	Maliye Bakanlığı İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	PG1. Özel sektör tarafından açılan MTE okul ve kurum sayısı PG 2. Özel MTE okullarından mezun olanların istihdam edilme oranı	Sürekli

POLİTİKA EKSENİ 2: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMDE KAPASİTE**ÖNCELİK 2.4. Mesleki ve Teknik Eğitimde Etkin ve Sürdürülebilir Bir Finansman Yönetimi Sağlanarak Okul ve Kurumların Eğitim Ortamları Geliştirilecektir.**

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
18	2.4.3. MTE okul ve kurumlarının atölye ortamları iyileştirilecek ve sektörlere uyumlu atölye modelleri geliştirilecektir.	<p>MTE atölye ve laboratuvarlarının çalışma ortamları iyileştirilecek ve fiziki alt yapıları güvenli hale getirilecektir.</p> <p>Üretim tekniklerinde meydana gelen değişiklikler ve sektörel talepler göz önüne alınarak alan ve dallara yönelik pratik ve esnek yapılanma ile yeni atölye modelleri geliştirilecektir.</p> <p>MTE okul ve kurumlarının alt yapısının envanteri çıkarılarak diğer MTE okul ve kurumlarıyla ortak kullanıma açılması için planlama çalışmaları yapılacaktır.</p> <p>MTE okul ve kurumlarında tam gün-tam yıl uygulamasının etkinliği arttırılacaktır.</p>	MEB YÖK	İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	PG 1. İyileştirilen ve yenilenen atölye ve laboratuvar sayısı PG 2. Atölye modeli geliştirilen alan ve dal sayısı PG3. İmkânları ortak kullanılan okul ve kurum sayısı	Sürekli

POLİTİKA EKSENİ 2: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMDE KAPASİTE**ÖNCELİK 2.5. Mesleki ve Teknik Eğitimde Kalite Güvence Sistemi Kurulacaktır.**

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
19	2.5.1.Eğitim kalite çerçevesi, öz değerlendirme ve kalite güvence sistemi oluşturulacaktır.	<p>İş dünyasının ve öğrencilerin ihtiyaç duyduğu kalitede güncel, nitelikli, ölçülebilir ve sürdürülebilir bir MTE'ye ulaşmak için temel kriterleri ve göstergeleri belirlenen MTE kalite sistemi oluşturulacaktır.</p> <p>Geliştirilen kalite çerçevesi, Avrupa Mesleki Eğitim ve Öğretimde Kalite Güvence Referans Çerçevesi (EQARF) ile uyumlu olacaktır.</p>	MEB YÖK	MYK TÜRKAK İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	PG 1. Kalite çerçevesinin hazırlanması PG 2. Kalite güvence sistemi oluşturulması	2018
20	2.5.2. MTE okul ve kurumlarının akredite olması sağlanacaktır.	<p>MYK tarafından kabul edilen ulusal yeterliliklere göre eğitim veren MTE okul ve kurumlarının ve programlarının akreditasyonu ile ilgili çalışmalar tamamlanacaktır.</p> <p>MTE okul ve kurumlarının akreditasyon ve yetkilendirme sürecinden sonra sınav ve belgelendirme merkezi olması sağlanacaktır.</p>	MEB YÖK	MYK TÜRKAK İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili STK	PG1. Akredite edilen okul ve kurum sayısı PG 2. Sınav ve belgelendirme merkezi olarak yetkilendirilen okul ve kurum sayısı	Sürekli

POLİTİKA EKSENİ 3: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM İLE İSTİHDAM**ÖNCELİK 3.1. Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarının Öğrenci ve Mezunlarının İş Piyasasına Geçişleri Desteklenecektir.**

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
21	3.1.1. İş yeri eğitimlerinin etkinliği ve verimliliği artırılacaktır.	<p>MTE okul ve kurumlarının öğrencilerin uygulamalı eğitim yapabilecekleri ortamlara yakın yerlerde açılmasına yönelik planlama yapılacaktır.</p> <p>İşletmelerde öğrencinin ve kursiyerin kazanacağı bilgi, beceri, tutum ve davranışların belirlenmesinde; sürecin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinde koordinatör öğretmen ve işletmenin eğitim sorumlusunun iş birliği içinde etkin ve verimli çalışması sağlanacaktır.</p> <p>3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile işletmelerde mesleki eğitim ile ilgili diğer mevzuatta gerekli düzenlemeler yapılacaktır.</p> <p>İşverenler çalışanlarının mesleki yeterliliklerini artırmaya yönelik hizmetiçi eğitim ve iş başında eğitim vermeleri için teşvik edilecektir.</p> <p>MTE okul ve kurumları için her bir programın amaçladığı mesleğin gerektirdiği beceriler ile bu becerilerin iş yeri eğitimi sırasında kazandırılacağı süreleri de belirten iş yeri eğitimi kitapçığı hazırlanacaktır.</p> <p>MTE öğrencilerinin atölye ve laboratuvar derslerinde iş kazalarına ve meslek hastalıklarına karşı sigortalanması ile ilgili mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.</p> <p>Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Alanı öğrencilerinin MEB'e bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında da işletmelerde mesleki eğitim yapabilmeleri için mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.</p> <p>Eğitim aldığı işletmede istihdam edilen mezunların izlenmesi için çalışmalar yapılacaktır.</p>	MEB YÖK	İŞKUR İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	PG 1. Eğitim veren işletme sayısında yıllar itibariyle meydana gelen artış	Sürekli

POLİTİKA EKSENİ 3: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM İLE İSTİHDAM**ÖNCELİK 3.1. Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarının Öğrenci ve Mezunlarının İş Piyasasına Geçişleri Desteklenecektir.**

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
22	3.1.2.Özel politika gerektiren gruplara yönelik istihdam fırsatları geliştirilecektir.	<p>Kadınların iş gücüne katılımlarının artırılması için mesleki ve teknik eğitim yoluyla istihdam fırsatları geliştirilecek ve kadın girişimciliği teşvik edilecektir.</p> <p>Engelli bireylerin engel durumlarına uygun meslek eğitimleri verilerek istihdam fırsatları artırılacaktır.</p> <p>Cezaevinden tahliye edilmiş olanların, parçalanmış ailelerin, güvenlik sebebi ile göç etmiş kişilerin istihdam fırsatları meslek eğitimleri verilerek artırılacaktır.</p> <p>Genç işsizlerin iş gücüne katılımını sağlamak amacıyla mesleki beceri ve yetkinliklerinin geliştirilmesi için aktif işgücü politikalarının etkinliği artırılacaktır.</p>	ÇSGB İŞKUR	MEB ASPB Adalet Bakanlığı KOSGEB Üniversiteler İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	PG1. Mesleki eğitim alarak istihdam edilen kişi sayısı (Özel politika gerektiren gruplara göre)	Sürekli

POLİTİKA EKSENİ 3: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM İLE İSTİHDAM**ÖNCELİK 3.1. Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarının Öğrenci ve Mezunlarının İş Piyasasına Geçişleri Desteklenecektir.**

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
23	3.1.3.Öğrenciler, kursiyerler, mezunlar, çalışanlar ve öğretmenler yaratıcılık, yenilikçilik ve girişimcilik konularında desteklenecek, beceri ve proje yarışmalarına katılımları teşvik edilecektir.	<p>MTE öğrencilerine yaratıcılık, yenilikçilik, girişimcilik ve iş kurma süreçleri hakkında bilgilendirme eğitimleri verilecektir.</p> <p>MTE mezunlarına iş yeri açma konusunda destek kredileri verilmesi sağlanacaktır.</p> <p>Yeni bir malzeme, ürün, düzenek, uygulama geliştiren öğrenci, kursiyer, çalışan ve öğretmenlerin patent veya faydalı model başvurusu yapmaları teşvik edilecek ve desteklenecektir.</p> <p>Ulusal ve uluslararası yarışmalara katılanların teşvik edilmesi, ödüllendirilmesi ve yarışma ürünlerinin patentlerinin alınması hususunda MTE okul ve kurumları desteklenecek, işletmelerle iş birliğinin geliştirilmesi sağlanacaktır.</p> <p>MTE okul ve kurumlarında yaratıcılık, yenilikçilik ve girişimciliğin yaygınlaşması ve kültür olarak yerleşmesi amacıyla etkinlikler düzenlenecektir.</p>	BSTB MEB	TUBİTAK TPE KOSGEB İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	<p>PG 1. Girişimcilik eğitimine katılarak kendi işini kuran mezun sayısı (ortaöğretim, yükseköğretim ayrımında)</p> <p>PG 2. Ulusal ve uluslararası beceri ve proje yarışmalarına katılan öğrenci ve kursiyer sayısı</p> <p>PG 3. Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarından yapılan patent veya faydalı model başvuru sayısı</p>	Sürekli

POLİTİKA EKSENİ 3: MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM İLE İSTİHDAM**ÖNCELİK 3.2. MTE Okul ve Kurum Öğrenci ve Mezunlarının Ulusal ve Uluslararası Hareketliliği Etkinleştirilecektir.**

SIRA NO	TEDBİR	AÇIKLAMALAR	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	PERFORMANS GÖSTERGESİ	SÜRE
24	3.2.1. MTE öğrenci ve kursiyerlerinin ulusal ve uluslararası hareketliliğini artırmak için öğrenci değişim programlarının uygulanması etkinleştirilecektir.	<p>Yurt içinde ve yurt dışında staj, işletmelerde mesleki eğitim ve diğer eğitim faaliyetleri için öğrencilerin ulusal ve uluslararası kaynaklarla değişim programlarından faydalanması desteklenecektir.</p> <p>Yurtdışında iş yeri eğitimi alacak MTE öğrencilerinin iş yeri kabul belgesi almaları sağlanacaktır.</p> <p>Ulusal ve uluslararası hareketlilik için fon sağlayan kuruluşlarla periyodik olarak izleme ve değerlendirme çalışmaları yapılacaktır.</p> <p>Ulusal ve uluslararası eğitim ve iş piyasalarında hareketliliği arttırmak amacıyla EUROPASS eklerinin kullanılması konusunda taraflarda farkındalık oluşturulması sağlanacaktır.</p>	MEB YÖK Ulusal Ajans	AB Bakanlığı MYK İlgili Bakanlıklar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İşçi ve İşveren Örgütleri Meslek Kuruluşları İlgili STK	PG1. Ulusal ve uluslararası değişim programlarına katılan ortaöğretim öğrenci sayısı PG2. Önlisans ve lisans düzeyinde değişim programlarına katılan öğrenci sayısı PG 3. EUROPASS eklerinin farkındalığının oluşturulmasına yönelik yapılan faaliyet sayısı	Sürekli
25	3.2.2. Ulusal ve uluslararası kuruluşlar ve/veya ülkelerle MTE alanında iş birliğinin güçlendirilmesi sağlanacaktır.	<p>Başta AB olmak üzere Türkiye'nin taraf olduğu ekonomik ve sosyal iş birliği teşkilatlarına üye ülkelerle MTE alanında iş birliği çalışmaları güçlendirilecek ve ortak projeler geliştirilecektir.</p>	MEB	AB Bakanlığı Dış İşleri Bakanlığı KB TİKA YÖK YTB	PG 1. İşbirliği protokolü sayısı PG 2. Geliştirilen ortak proje sayısı	Sürekli

